
Comité de Redacció de Canal 9

Abril de 1998

2a Memòria de seguiment d'Informatius

**Contra la manipulació, en defensa de la
democràcia informativa i de l'Estatut de
Redacció.**

Introducció

Ja teníem tancada aquesta *2a Memòria de seguiment d'Informatius* quan el passat **3 d'abril**, divendres, al voltant de la una del migdia, ens vam assabentar que en la primera edició del *Notícies 9* d'aquell dia, anava a informar-se d'una roda de premsa que havia convocat el conseller d'Economia, José Luis Olivas, en qualitat de dirigent del PP, per a denunciar, seguint una notícia publicada aquell matí pel diari *Las Provincias*, uns suposats casos de nepotisme en l'Administració pública valenciana i en Canal 9. En concret, Olivas acusava treballadors de la nostra empresa de col·laborar en les activitats electorals del PSOE. No sabíem que estàvem en l'inici del, segurament, cas més clamorós de manipulació informativa amb intencions polítiques que mai no s'havia donat en la nostra empresa. Una violació de la Llei de Creació de RTVV que obliga al fet que les nostres informacions siguen plurals objectives i imparcials. Un incompliment descarat de l'Estatut de Redacció i de l'ètica professional de qualsevol periodista.

En conèixer la notícia que anàvem a donar, i atès que tot indicava que es pensava recollir les denúncies d'Olivas sense donar possibilitats als al·ludits de dir la seua, ni al Partit Socialista del País Valencià-PSOE que era el presumpte *enxufador*, ni als representants sindicals dels treballadors presumptes *enxufats*, els membres del Comitè de Redacció vam anar a parlar amb el cap d'Informatius.

A partir d'aqueix moment, aquests són els fets:

El cap d'Informatius, Pau Pérez Rico ens diu que no hi ha res anormal en el fet de recollir només les paraules d'Olivas, que els al·ludits no han dit res al respecte.

Preguntem si algú ha anat a buscar reaccions i ens diu que no i que, en concret, el Comitè d'Empresa de RTVV li ha comentat que no tenia res a dir.

El Comitè d'Empresa ens nega les paraules de Pérez Rico.

El Comitè de Redacció reclama al cap d'Informatius que, almenys, de cara a la nit es busque declaracions dels col·lectius acusats per Olivass. Ens contesta que es farà.

Li diem que ens sembla bé però que es podria haver fet com TVE que, davant les denúncies d'Olivas, havia enviat una càmera a la seu del PSPV per a recollir la resposta. No troba cap explicació per a justificar que Canal 9 no haja fet el mateix.

A aquestes altures, el *Notícies 9* 1a edició ja estava en marxa.

La notícia en qüestió de les acusacions d'Olivas s'emet. Dura un minut i quarant-cinc segons.

Al final del noticiari, i gràcies que un membre del Comitè de Redacció fa arribar a l'equip d'editors un teletip amb la resposta del Partit Socialista (no n'hi havia cap més), el presentador llig una notícia breu de 25 segons que dedica els 10 últims a dir que el PSPV considera les acusacions d'Olivas un atac als drets de les persones.

De cara a la vesprada, un equip del departament d'Informatius va anar a entrevistar un representant del PSPV per tal que contestara les acusacions matinals d'Olivas. Al mateix temps, el Comitè d'Empresa i el Comitè de Redacció vam elaborar un comunicat perquè fóra llegit en la 2a edició del *Notícies 9*. Pau Pérez Rico va acceptar la proposta.

Al final, el vídeo que es va emetre recollia en un tall de veu l'opinió de Begoña Gómez-Marco, del PSPV, després venien dos talls de José Luis Olivass i Fernando Castelló, del PP, i finalment, el mateix presentador de la 2a edició del *Notícies 9* va llegir el comunicat dels comitès en què s'acusava el PP de voler limitar els drets constitucionals de les persones i s'apuntava que precisament aquest partit era el que menys podia denunciar casos de suposat nepotisme.

Pensàvem que tot havia quedat resolt, que el tema ja estava tancat, però no. El **dia 4 d'abril** va tornar a ser sonat.

L'endemà, des de primera hora del matí, un ampli desplegament dels serveis informatius de Canal 9 es posa en marxa per a recollir les opinions de Serafín Castellano i Manuel Tarancón, a València, i de Julio de España, a Alacant.

L'excusa amb què arrancava la suposada notícia era saber què opinaven aquests polítics de la demanda del PP, anunciada el dia abans, de posar en marxa una comissió d'investigació a les Corts que s'ocupara de l'accés a l'administració pública en els anys de govern socialista en la Generalitat.

Com havia passat el dia anterior, ningú no havia anat a recollir les opinions d'altres grups, ni tan sols les d'aquells a qui s'acusava.

El resultat del treball encarregat va ser un vídeo que es va emetre aquell dissabte en la 1a edició del *Notícies 9* que durava 3 minuts, una extensió absolutament inusual en els nostres noticiaris, amb tres talls de veu d'una mitjana de 40 segons cadascun, també molt per damunt de l'estàndard que normalment utilitzem. Però el més destacable és saber com es van fer les tres entrevistes que, després, van donar veu als tres talls de veu esmentats.

El mateix cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, va ser el que va dissenyar la notícia i va pactar, almenys amb Serafín Castellano i Manuel Tarancón, el que havien de dir. Quan els equips desplaçats van arribar a les entrevistes, aquests ja sabien el que havien de contestar. En realitat, les preguntes no van arribar ni a formular-se. Els entrevistats ja tenien a punt el que els tocava contar. Les mateixes gravacions fetes demostren que hi havia l'acord previ amb el cap d'Informatius.

A Alacant, l'entrevista amb Julio de España, realitzada pel delegat en funcions Marc Grau, va ser supervisada "in situ" per Juan Díaz Ortuño, coordinador de delegacions i home de confiança del director de TVV, Josep Forner. Juan Díaz Ortuño, el mateix que ha fet observacions a redactors sobre la necessitat que els consellers i el president de la Generalitat isquen afavorits en pantalla; el mateix que, el dia de Sant Josep, en la falla de Benidorm que tenia com a fallera major la filla de Zaplana, apuntava a l'equip desplaçat les preguntes que havien de fer al president.

Tota la redacció de cap de setmana es va oposar al fet que isquera el vídeo tal com estava. El mateix equip d'edició s'hi va mostrar contrari, però la notícia es va emetre. 3 minuts, tres declaracions del PP i ningú més.

L'equip d'edició i realització no va firmar l'informatiu.

El més greu és que poc abans de les cinc de la vesprada Pau Pérez Rico va telefonar a l'equip d'edició i els va donar l'ordre que el *macrovídeo* es repetira íntegrament.

Davant les reticències de l'equip d'edició, Pérez Rico va dir que era una ordre del director de TVV, Josep Forner.

Tant el Comitè de Redacció, com el d'Empresa es van posar en contacte amb l'equip d'edició per a fer-los veure la manipulació informativa que suposava tornar a emetre el vídeo. Aquests van repetir la consulta a Pérez Rico fent-li veure la nostra oposició, però el cap d'Informatius va matenir les ordres.

Al remat, el vídeo va tornar a eixir en el *Notícies 9* de la vesprada.

L'equip d'edició, com al matí, no va signar l'informatiu.

L'endemà, dilluns **6 d'abril de 1998**, a les 15.00 hores, vam fer una assemblea de redacció. La protesta contra els vídeos emesos sobre les acusacions del PP en els dos informatius del dia anterior va ser unànime. El Comitè de Redacció va posar a votació la següent nota de rectificació:

“La Redacció de Canal 9 TVV està absolutament en contra del tractament informatiu donat dissabte passat a les acusacions de diferents dirigents del Partit Popular contra el PSOE i el col·lectiu de treballadors d'aquesta casa per uns suposats casos d'enxufisme.

La Redacció denuncia que els nostres noticiaris, per ordre expressa del cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, només van recollir l'opinió dels polítics del Partit Popular i no la dels diferents al·ludits per les acusacions.

Aquesta manera de donar les notícies és totalment contrària a la Llei que regula el funcionament de Canal 9, que obliga al fet que les informacions siguen plurals, objectives i imparcials.

Volem que se sàpia que la notícia motiu de la nostra protesta va ser dissenyada pel cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, que va pactar amb els polítics del Partit Popular el que havien de dir abans que els membres de la Redacció anaren a gravar les seues paraules.

L'emissió repetida en les dos edicions del Notícies 9 de dissabte de les acusacions del Partit Popular contra el PSOE i els treballadors de Canal 9 va ser una imposició del cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, que, davant les protestes de la Redacció, va dir que era una ordre directa del director de la cadena, Josep Forner.

La Redacció de Canal 9 lamenta que la gestió dels nostres directius haja convertit un mitjà públic com és Televisió Valenciana, i en concret el seu departament d'Informatius, en una eina propagandística a favor del Partit Popular.”

L'article 9 de l'Estatut de Redacció preveu que :

“Quan la meitat més un d'una assemblea de, com a mínim, el cinquanta per cent de la Redacció de TVV o RAV considere que una posició dels respectius informatius vulnera algun principi de la Llei de Creació podrà exposar, per mitjà d'una edició de l'informatiu Notícies 9, i en el termini més curt possible, la seua opinió discrepant. Juntament amb la seua opinió, el Comité de Redacció farà arribar a la direcció d'Informatius una còpia de l'acta de l'assemblea on constarà la relació d'assistents i el resultat de la votació.”

El resultat de la consulta va ser 161 vots a favor de la demanda de rectificació, 7 en contra, 5 en blanc i 1 vot nul.

El cens de la Redacció està compost per 252 persones i en van participar en la votació 174. És clar que els requisits que l'Estatut de Redacció exigeix es van complir.

Però no. La nota de rectificació no es va emetre. El cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, ens va dir que la decisió estava a les mans del director de TVV, Josep Forner. Aquest ens va explicar que havia demanat un informe jurídic al respecte i que n'esperava el resultat.

Nosaltres creiem que tot són excuses, que no hi ha voluntat d'emetre la rectificació tot i que hem complit totes les condicions que es demana estatutàriament. Haurem de buscar altres camins per a intentar que es complisca la llei en Canal 9.

La mateixa assemblea, entre altres qüestions, va aprovar també, per 138 vots contra 17 demanar la dimissió de Pau Pérez Rico, com a cap d'Informatius, per :

“... ser responsable d'una actuació continuada més al servei dels interessos del Partit Popular que de la informació plural, objectiva i imparcial que preveu la Llei de Creació de RTVV”.

Com en el tema de la rectificació, el sentiment majoritari de la Redacció no ha sigut tingut en compte immediatament.

Sembla estrany començar la introducció d'una *Memòria de seguiment d'Informatius* de la manera com l'hem començada, com també resulta estrany imaginar un cap d'Informatius que continua en el càrrec tot i que el 80 per cent de la Redacció ha demanat la seua dimissió o que siga destituït. Però així estan les coses. La situació del departament d'Informatius de Canal 9, que ja presentava un aspecte preocupant quan el Comité de Redacció va fer la *1a Memòria de seguiment d'Informatius*, allà pel juny de 1997, està pitjor que mai.

Les pàgines que segueixen en són bona prova. Aquest document és un diagnòstic dels nostres mals, no entrem ara en qüestió de teràpies concretes —tantes n'hem donat que no han sigut recollides—. Una cosa sí que queda clara: només incidint en el que en aquestes pàgines es denuncia, només prenent decisions encaminades a canviar les maneres de fer, el departament d'Informatius de Canal 9 podria arribar a normalitzar-se portes endins i convertir-se, portes enfora, en el que sempre havia d'haver sigut: un servei públic encaminat a donar a la ciutadania, de forma plural i imparcial, ordenada i ben presentada, tota aquella informació de què puga disposar.

Radiografia del departament d'Informatius de Canal 9 TVV

- 1) Els informatius, obsessionats pel futbol, els successos i les frivolitats, estan allunyats de la realitat del carrer. Es busca amagar qualsevol conflicte o pol·lèmica social que puga ser perjudicial als interessos polítics del Govern de la Generalitat i del Partit Popular. La pluralitat i la imparcialitat, obligacions legals, brillen per la seua absència. Es desemboca en la desinformació.
- 2) La Redacció pateix una total alienació respecte al producte que s'elabora. La depuració de professionals crítics de l'equip que fa els noticiaris significa una fractura sense precedents però ni d'aquesta manera s'ha aconseguit un col·lectiu cec, mut i sord respecte als abusos, les manipulacions i censures dels directius.
- 3) La posada en marxa de seccions en la Redacció, amb responsables específics, no ha aportat una major descentralització de la capacitat de decisió que continua en poder del cap d'Informatius de forma total i absoluta.
- 4) L'incompliment de la normativa legal no es limita als aspectes relacionats amb la informació. Tampoc no s'aposta decididament per la potenciació, promoció i

defensa del valencià i es fa una barreja de publicitat i informació contrària al que marca la llei.

- 5) La inobservança de l'Estatut, que s'ha usat com una pura arma de propaganda, és una constant: ni es tenen en compte les aportacions del Comitè de Redacció, ni es respecta la convocatòria de reunions imprescindibles per al manteniment del diàleg, ni es fan les propostes de nomenament com marquen les normes, ni es recullen els comunicats de rectificació encara que complisquen tots els requisits, ni es dota el Comitè de la infraestructura necessària...
- 6) Els càrrecs directius no tenen la confiança de la Redacció. Les votacions així ho demostren. Són càrrecs sense vertader capacitat de lideratge. Manen en la Redacció però no tenen el reconeixement dels membres del departament.

Al novembre, el relleu en la Direcció de la cadena —se'n va anar Jesús Sánchez Carrascosa i va arribar Josep Forner— va ser un motiu d'optimisme ja que l'exdirector s'havia caracteritzat per un control ferri de la informació i per un rebuig descarat del Comitè de Redacció.

Passats més de quatre mesos veiem que les bones expectatives inicials han quedat en res. Fins la data, encara que envoltada de bones paraules, la faena de Josep Forner ha anat destinada a consolidar tot el que havia posat en marxa Sánchez Carrascosa i, pel que fa al control informatiu, encara ha mostrat major interès a manipular i censurar el producte.

EL NOU DIRECTOR, FORNER, HA DEDICAT LA SEUA FAENA A CONSOLIDAR TOT EL QUE L'ANTERIOR, SÁNCHEZ CARRASCOSA, HAVIA POSAT EN MARXA.

Cal dir per a acabar l'arrancada d'aquesta *Memòria* que la nostra intenció era tancar-la al final del mes de febrer, i per això algun dels estudis percentuals sobre temes i continguts no passen d'aqueix mes, però els últims esdeveniments ens han desbordat.

Que en una assemblea es decidisca demanar la dimissió del cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, és prou per a fer-se una idea de quin és l'estat de la Redacció d'Informatius de Canal 9. De tota manera, les moltes pàgines que vénen a continuació poden servir per a entendre-ho millor.

EL 80 PER CENT D'UNA ASSEMBLEA DE REDACCIÓ VA DEMANAR LA DESTITUCIÓ DEL CAP D'INFORMATIUS PAU PÉREZ

8 **2a Memòria de seguiment d'Informatius** **RICO, UN FET SENSE PRECEDENTS EN CAP TELEVISIÓ** **PÚBLICA, PERÒ SEGEUIX EN EL CÀRREC**

Que ningú no pense que aquesta *Memòria* és simplement un exercici de crítica respecte als nostres directius. És també un recull dels errors, les debilitats i equivocacions dels membres d'una redacció que no oblida que, per damunt de tot, hi ha l'esforç per aconseguir complir aquell precepte de la Constitució que consagra el dret de tots els ciutadans a rebre una informació lliure i veraç. Per a arribar a això reclamem una llibertat que també està en la Constitució: la llibertat d'expressió.

La depuració de periodistes

Els directius de Canal 9 no volen sentir parlar de crítiques a la seua gestió ni, sobretot, que es diga que manipulen i censuren la informació en benefici del Govern de la Generalitat i del Partit Popular.

Per això, perquè el juny de 1997, el Comitè de Redacció va fer un elaboradíssim informe de 60 folis en què es posaven de manifest aquestes pràctiques, al setembre van aplicar una vertadera depuració entre els periodistes que ells consideraven més crítics, una vintena, pensant que d'aquesta manera s'asseguraven que no hi tornaria a haver-hi document d'aquelles característiques.

La tàctica era traure dels informatius diaris els periodistes que consideraven més incòmodes, tots més o menys experimentats i amb plaça fixa en la casa, i substituir-los per nous contractats en condicions precàries. D'aquesta es pretenia un major control de la Redacció, més docilitat en el compliment de les ordres i més reserva, i per tant impunitat, sobre les irregularitats que es podien cometre. La precarietat laboral facilita tots aquests abusos.

Una acció tant antidemocràtica, tan contrària a la llibertat d'expressió, al dret a la informació veraç i tan antiprofessional com la dels nostres directius, no té precedents en cap mitjà públic espanyol.

La precarització laboral de la Redacció és una decisió conscient per a facilitar la manipulació informativa.

Quan al principi de juny de 1997, el Comitè de Redacció es va reunir amb el director general de RTVV, Josep Vicent Villaescusa, després de fer-li entrega de l'esmentada adés *la Memòria de seguiment d'Informatius*, la resposta del màxim responsable de Canal 9 va ser que negociàrem la solució de tots els problemes amb el Cap d'Informatius, Pau Pérez Rico i que, després de vacances, tot estaria resolt.

La resolució va ser trobar-nos al setembre que els tres periodistes que formaven part del Comitè de Redacció havien sigut desplaçats de les seues seccions habituals sense cap tipus de consulta i enviats a destinacions allunyades de la planta on s'elabora el gros de l'informatiu.

Dos dels redactors anaven a parar a la secció d'Esports i un altre a un programa de reportatges del segon canal Notícies 9.

I amb aquests tres representants de la Redacció, vint periodistes més, tots fixos en Canal 9 després de superar unes oposicions no recorregudes per ningú i amb una més que considerable experiència laboral en els informatius diaris, corrien la mateixa sort. En la majoria dels casos, el trasllat va ser sense cap consulta i absolutament en contra de la voluntat dels afectats.

Les places deixades en l'elaboració dels informatius diaris passaven a ser ocupades pels companys contractats el maig del 97 en unes incorporacions sense cap examen previ, a banda de la borsa de treball i denunciades pel mateix Comitè d'Empresa. La contractació d'aquests companys es va fer amb l'argument que eren per a posar en marxa una "nova activitat", el nou canal Notícies 9, però que, en realitat, han anat a treballar a activitats que feia huit anys que estaven en marxa, mentre que el personal antic ha sigut el que s'ha dedicat a la "nova activitat".

En quatre mesos, els contractes precaris en la Redacció van passar del 31 al 76 per cent.

L'argument donat pels nostres directius al multitudinari i forçós trasllat va ser que “calia reforçar la posada en marxa del segon canal” o bé que “era necessari reforçar Esports” i que “calia per a això els professionals més preparats”. L'argument topa amb l'evidència que estem parlant de trasllats a faenes absolutament secundàries, programes quasi marginals que poden arribar a 3.000 o 4.000 persones enfront de les 200.000 que veuen un informatiu de Canal 9. Pareix poc raonable, tant des del punt de vista professional com empresarial, posar “els professionals més preparats” en les tasques de menys transcendència, repercussió o compromís.

Com ja hem apuntat en l'inici del capítol, el que nosaltres creiem és que el trasllat, la depuració, pretenia només allunyar un determinat grup de periodistes del nucli de la Redacció, la primera planta de Canal 9 on es fan els informatius diaris (aquells en què es parla, o no es parla, que per al cas és el mateix, del president de la Generalitat, dels grans temes socials, de les qüestions econòmiques, del president del Govern, de les oposicions polítiques...). Es tractava de gent que s'havia queixat moltes vegades davant pràctiques de manipulació i censura (en molts casos eren la mateixa gent que ja havia criticat abusos quan el Govern de la Generalitat estava a les mans del PSOE). L'elaboració el juny de 1997 de la *1a Memòria* per part del Comitè de Redacció va ser la sentència definitiva i la massiva reestructuració pretenia assegurar que no hi hauria un altre document com aquell.

Per això, en lloc dels depurats es va col·locar nous periodistes, acabats de contractar en condicions precàries, que, per no tenir plaça fixa i dependre de la renovació dels seus contractes, es pensava que serien més fàcilment manipulables.

L'Estatut de Redacció, en lloc de servir d'eina democratitzadora, ha sigut l'origen del càstig sistemàtic dels redactors crítics.

I la situació continua així. Ni les nostres queixes repetides, ni totes les mostres de suport de diferents Comitès d'Empresa d'altres televisions espanyoles, ni les diverses denúncies públiques que s'han portat a terme, ni les manifestacions al carrer, ni les demostracions de solidaritat de diferents col·lectius professionals de periodistes no han servit de res. La depuració s'ha consolidat i no només no ha sigut rectificada, sinó que en les últimes setmanes al costat d'alguna revisió individual, hi ha hagut nous trasllats de periodistes amb experiència que han abandonat els informatius de Canal 9 per a anar a fer programes en la segona cadena.

La depuració continua.

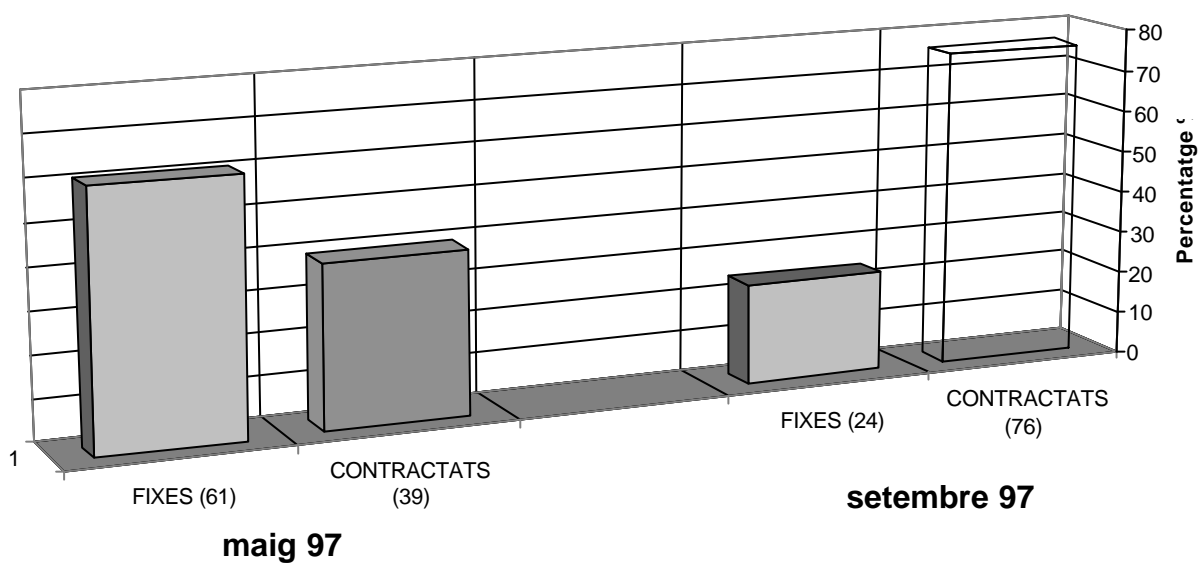
La sistemàtica precarització de la Redacció d'Informatius de Canal 9 que diàriament elabora els *Notícies 9* ens pareix una mostra molt clara de la voluntat manipuladora dels nostres directius.

És sabut de tot el món que l'estabilitat en el lloc de treball és una garantia clau per a l'exercici de la llibertat d'expressió d'un periodista. Per a un contractat en precari és difícil mantenir una actitud de resistència ferma davant els possibles abusos d'aquells de qui finalment dependrà, a curt o mitjà termini, la renovació o no del seu contracte.

Una Redacció de contractats, inevitablement, accepta millor que una de treballadors amb plaça fixa les possibles irregularitats, manipulacions i censures dels directius.

En el següent gràfic veiem com s'ha precaritzat la Redacció dels *Notícies 9*, pel que fa a redactors. Considerant només els periodistes sense càrec, hem pres com a referent per a fer l'anàlisi, dues dates: maig de 1997, quan la Redacció, comptant les delegacions, tenia 75 periodistes redactors, i, quatre mesos més tard, setembre del mateix any, després dels trasllats, quan n'hi havia 78. Es veu com el percentatge de contractats s'ha més que doblat (passen de representar el 39 per cent al 76) i, per contra, el de fixos s'ha reduït a poc més d'un terç (de ser-ne el 61 per cent es queden en el 24).

Evolució dels tipus de contractes en la Redacció

Model informatiu

Els informatius de Canal 9 continuen, cada vegada més, en l'aposta per uns noticiaris trivials i superficials, que lluny d'informar en el sentit de donar una imatge el més ajustada possible a la realitat, es dediquen a la desinformació pel camí d'atendre només temes no polèmics i que busquen el consens del públic (assassinats, desgràcies, partits de futbol, l'oratge i les seues particularitats, etc.). L'atenció als successos, al futbol i a les festes és obsessiva.

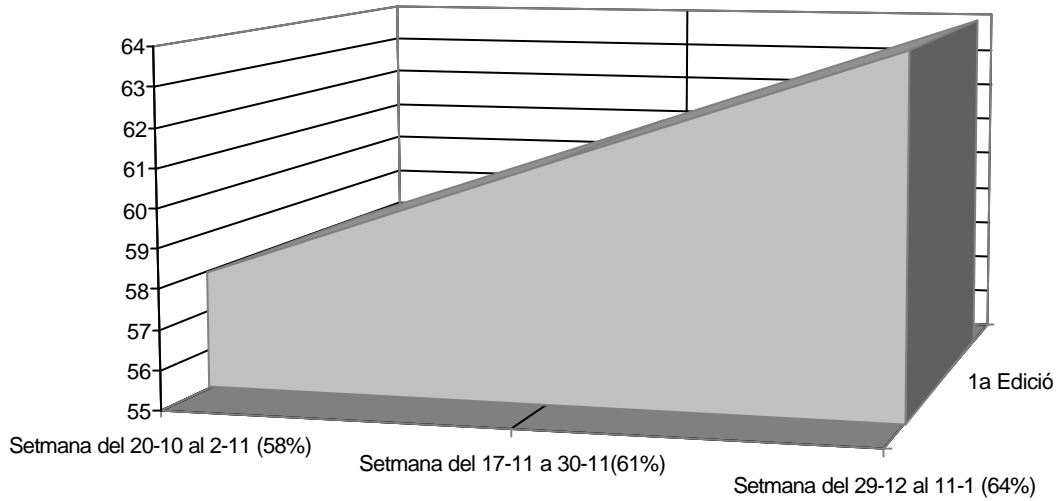
El dibuix general que presenten els nostres informatius seria el d'un món on tot va bé, on les institucions funcionen sense errors, on la principal preocupació quotidiana és saber què passa amb l'equip de futbol d'un i on els problemes i les contradiccions naixen de circumstàncies inevitables (accidents, inclemències meteorològiques o comportaments delictius d'individus marginals).

Per a aquesta *2a Memòria de seguiment d'Informatius* hem fet una anàlisi detallada de tres blocs de dos setmanes dels *Notícies 9*. El primer abraça del 20 d'octubre al 2 de novembre; el segon, del 17 de novembre al 30 del mateix mes, i el tercer, del 29 de desembre a l'11 de gener d'enguany. Estem parlant de més de 2.700 notícies i, creiem, són un volum més que suficient per a traure conclusions.

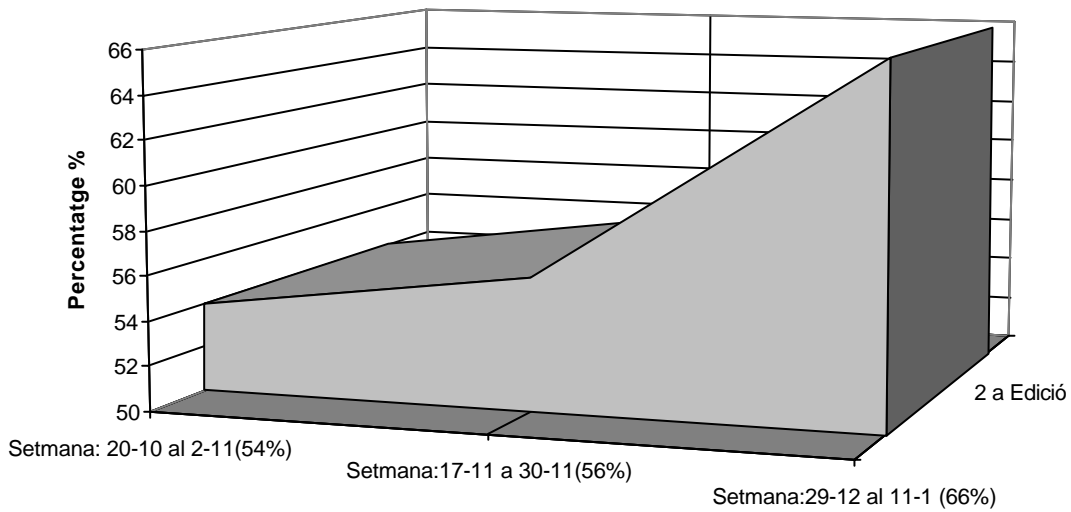
La dada més decisiva, el gràfic més aclaridor, el que millor demostra que cada dia anem pitjor en la trivialització i en la desinformació en els nostres informatius, és el que ve a continuació. Hem diferenciat el percentatge dedicat a futbol, successos, frivolitats i festes per edicions del *Notícies 9*, és a dir, 1a, 2a i Cap de Setmana i veiem com setmana a setmana, a partir de les tres que nosaltres hem analitzat, el volum dedicat a aquests temes va en augment. Cal dir que **en l'anterior informe, de juny del 97, el percentatge global d'aquests temes estava en el 55 per cent.**

13 **2a Memòria de seguiment d'Informatius**
EVOLUCIÓ % NOTÍCIES DEDICADES A SUCESSOS, FUTBOL, FESTES
I FRIVOLITATS

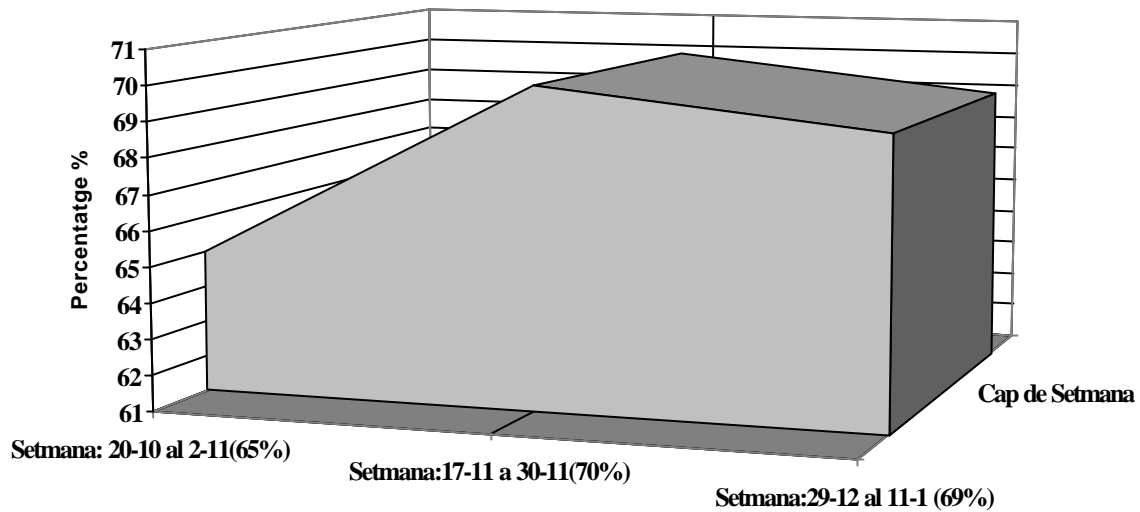
Notícies 9 1a Edició

Notícies 9 2a Edició

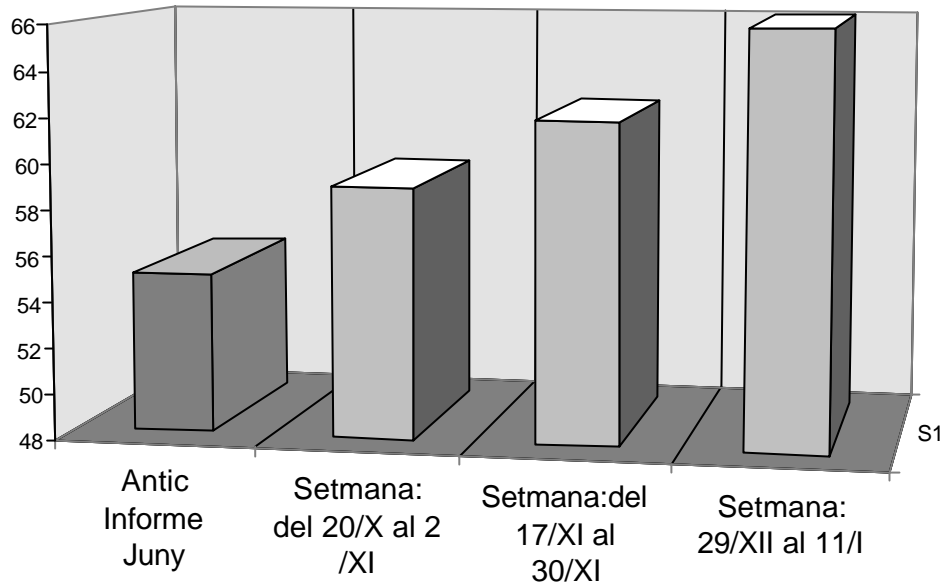
Notícies 9 Cap de Setmana

Els últims 4 mesos, per si no era suficient, els temes més superficials han crescut un 12 per cent.

Comparar, com farem a continuació, els percentatges de notícies referides a successos, frivolitats, festes i futbol de l'informe de juny del 97 amb els d'aquest demostra el que diem

Evolució continguts de futbol, successos, festes i frivolitats

Aquest gràfic d'evolució dels continguts demostra que l'abús dels temes que trivialitzen i fan més superficials el nostre informatiu va en augment. Si el juny del 97, parlant de mitjana, els nostres informatius tenien un **55** per cent de notícies dedicades a successos, futbol, festes i frivolitats, en l'actualitat la xifra està més que superada. I no només està superada sinó que el seguiment dels informatius demostra que l'atenció a aquests temes creix. Així, a l'octubre estava en el **59** per cent, al novembre en el **62** i al gener en el **66**.

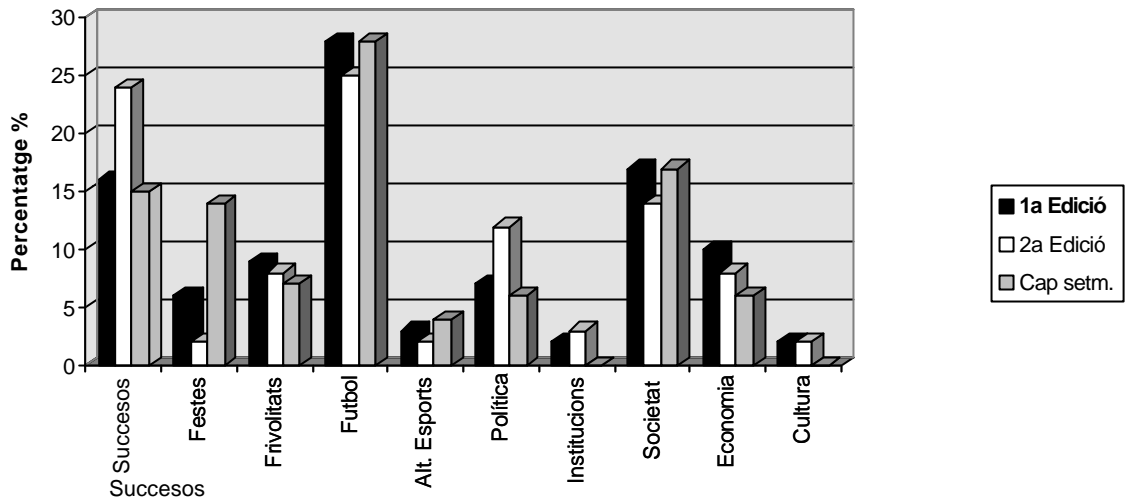
Actualment 2 de cada 3 notícies que oferim són o de futbol, o de successos o de festes o de frivolitats.

Anàlisi per temes

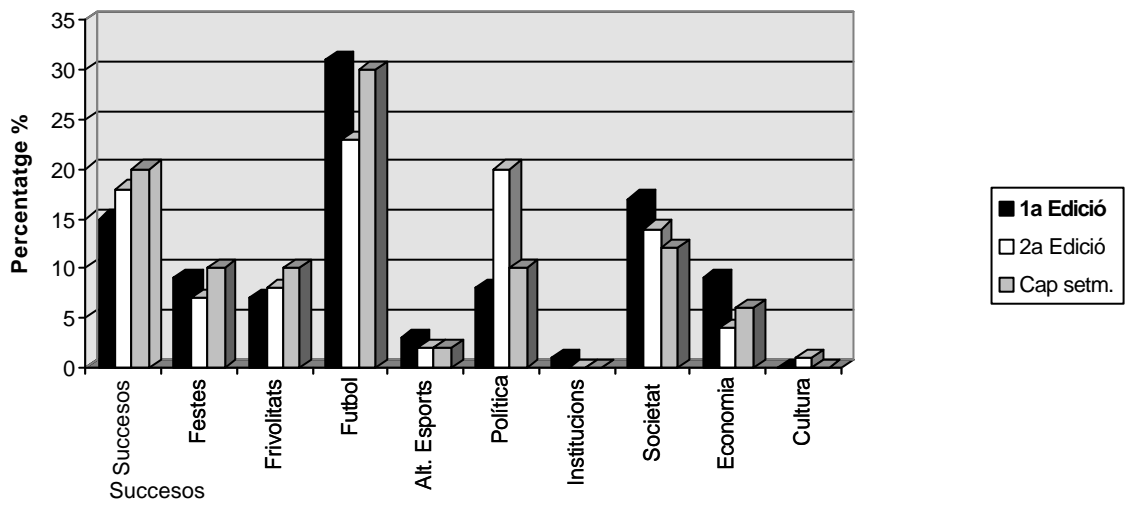
Aquest és el repartiment per temes que ofereixen els nostres informatius.

Partim per a la nostra anàlisi de tres blocs de dos setmanes contínues (14 dies) de seguiment dels *Notícies 9*. Hem separat per edicions els informatius que oferim a través de Canal 9: *Notícies 9* 1a Edició, *Notícies 9* 2a Edició i *Notícies 9* Cap de Setmana. Per això, a cada tema li corresponen tres columnes corresponents a cada una de les tres edicions diferenciades.

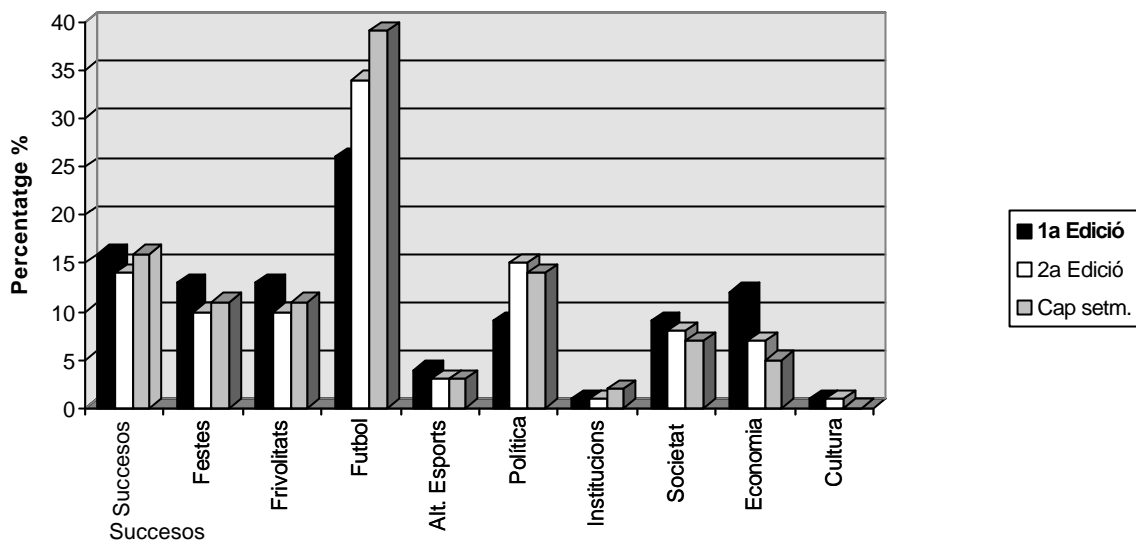
Setmana del 20 d'octubre al 2 de novembre

Setmana del 17 de novembre al 30 de novembre

Setmana del 29 de desembre al 11 de gener

Aquestes són les dades reflectides en els gràfics (es tracta de %):

	Setmana: 20-10 a 2-11			Setmana: 17-11 a 30-11			Setmana: 29-12 a 11-2		
	1a Ed.	2a Ed.	C.S.	1a Ed.	2a Ed.	C.S.	1a Ed.	2a Ed.	C.S.
Successos	16	24	15	15	18	20	16	14	16
Festes	6	2	14	9	7	10	13	10	11
Frivolitats	9	8	7	7	8	10	13	10	11
Futbol	8	25	28	31	23	30	26	34	39
Alt. esports	3	2	4	3	2	2	4	3	3
Política	7	12	6	8	20	10	9	15	14
Institucions	2	3	0	1	0	0	1	1	2
Societat	17	14	17	17	14	12	9	8	7
Economia	10	8	6	9	4	6	12	7	5
Cultura	2	2	0	0	1	0	1	1	0

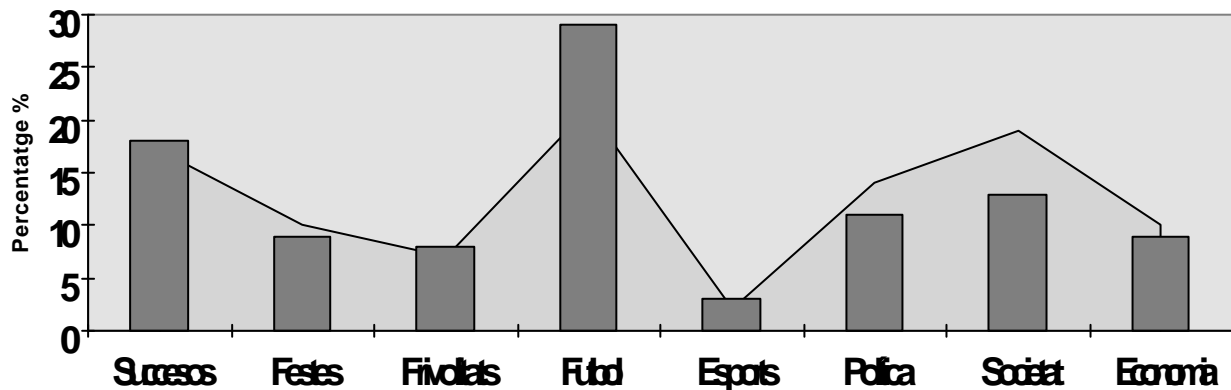
Per a veure una notícia de cultura cal veure'n abans 30 de futbol i 20 de successos.

A la vista d'aquestes dades, sobre el que no hi ha cap dubte és del fet que estem davant d'un model homogeni. L'abusiva atenció als temes referits a futbol, successos, festes i frivolitats no és una decisió particular d'un determinat equip d'edició o redacció d'un informatiu. La coincidència en els plantejaments i en l'evolució d'aquests demostra que estem davant d'una elecció conscient dels directius de l'empresa (siga del departament d'Informatius o d'instàncies superiors) amb l'objectiu de trivialitzar al màxim els continguts.

No és un fenomen nou. És el pur continuisme d'un model que ja vam denunciar per "irreal i desinformatiu" en el passat informe del mes de juny de 1997. El que passa és que aquells criteris de selecció de notícies que el Comitè de Redacció consideraven contraris als criteris professionals més primaris lluny de resoldre's resulta que han augmentat.

Val la pena, per a veure l'evolució cap a un tractament més trivial de la realitat informativa, contemplar el següent gràfic en què d'una banda (el perfil de fons) consta el repartiment de continguts dels informatius analitzats en el primer informe del Comitè de Redacció, que abasta de novembre del 96 a juny del 97, i d'altra (les columnes) es refereixen a com es reparteixen els temes des de juny fins ara.

Evolució de temes des de l'anterior Informe

Perfil: Mitjana repartiment de temes període novembre 96 - juny 97.

Columnes: Mitjana repartiment de temes període juny 97 - març 98.

A la vista de tot això s'observa que lluny de reconduir un repartiment de temes que en el primer informe memòria ja es denunciava clarament decantat a favor de la superficialitat i de la trivialització (abús de successos, futbol i temes frívols), s'ha aprofundit en el model. No només no s'han reduït les excessives notícies sobre aquestes qüestions sinó que s'han ampliat i s'ha fet sacrificant temes de política i de societat. Fins i tot els temes econòmics han perdut protagonisme.

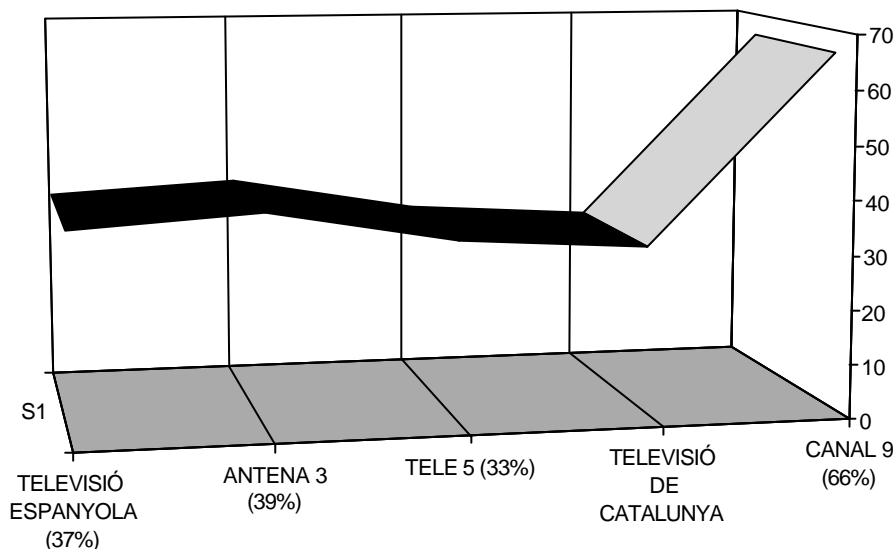
creix l'abús de notícies de futbol i successos i disminueix, encara més, la informació política.

Som l'única televisió amb aquest model

Aquestes xifres no tenen res a veure amb les que es desprenen dels informatius equivalents de les altres cadenes televisives. Analitzant diverses setmanes del mes de gener, on nosaltres presentem una mitjana del 66 per cent de les nostres notícies dedicades a futbol, successos, festes i frivolitats, **Antena 3 en dóna un 39 per cent; Televisió de Catalunya-TV3, un 31; TVE, un 33, i Tele 5, un 32.**

El gràfic que es mostra a continuació deixa clar que la majoria de cadenes tenen un tractament paregut dels temes en qüestió i que només Canal 9 trenca absolutament el criteri general pel que fa a seguiment de notícies de futbol, successos, frivolitats i festes.

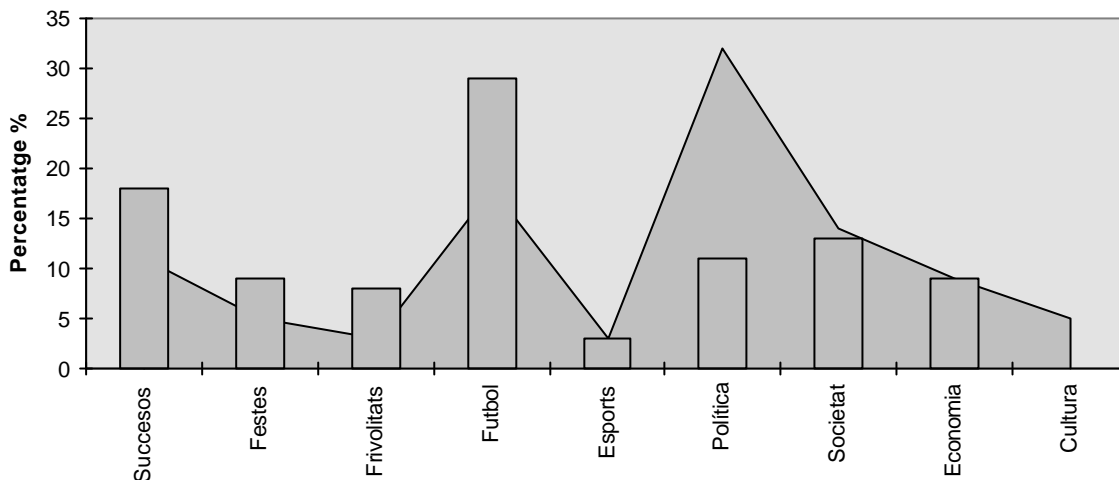
Comparació entre cadenes del percentatge dedicat a futbol, frivolitats, festes i successos

Per veure encara millor les diferències entre els nostres informatius i els de les altres cadenes podem veure les següents gràfiques comparades.

El període analitzat es refereix a la setmana que va del 24 al 30 de novembre, encara que pel que hem continuat veient els percentatges són ben representatius. El perfil de fons representa la mitjana de continguts dels informatius de TVE, Antena 3, Tele Cinco i TV3 i les columnes corresponen als "Notícies 9".

Comparació per temes amb altres cadenes

Perfil: Mitjana d'altres cadenes.
 Columnes: Mitjana dels *Notícies 9*.

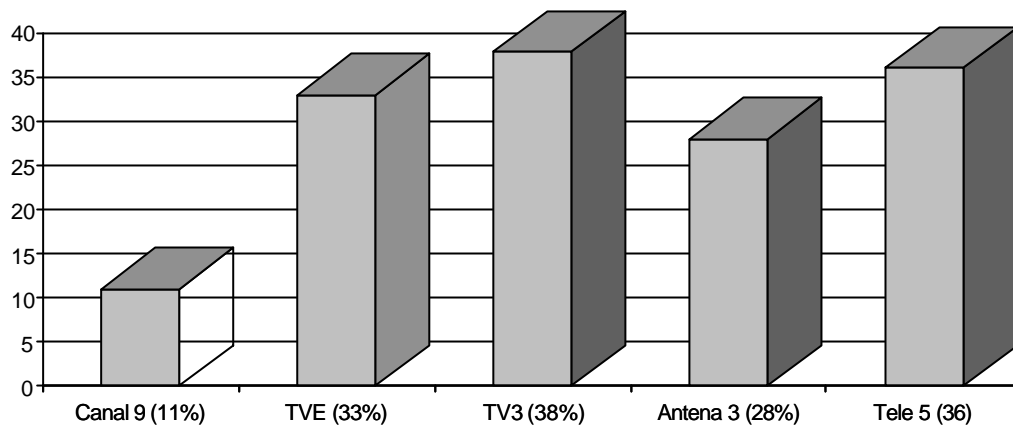
Queden molt clars, a la vista del gràfic, quins són els temes en què hi ha un clar desequilibri. Futbol i successos és on nosaltres estem molt per damunt de la mitjana i en canvi, quedem molt per davall quant a tractament de temes de caràcter polític i cultural.

Sobre temes culturals hi ha un detall que és molt explicatiu. Quan van soterrar a Barcelona el pianista de jazz Tete Montoliu la notícia anava en l'escaleta prèvia de la 2a edició del dia 26 d'agost de 1997 però el mateix director de la cadena, Jesús Sánchez Carrascosa, va ordenar que no es donara argumentant que era una qüestió "elitista i minoritària".

Amb relació a les notícies de caire polític cal veure l'apartat dedicat específicament a aquesta qüestió on es demostra que les nostres "notícies polítiques" són sempre referides a l'àmbit espanyol o internacional i quasi no existeixen o són excepcionals les que tracten de la Comunitat Valenciana.

El gràfic que oferim a continuació és una demostració del que déiem adés. Mentre Canal 9, en els seus informatius, inclou només un 11 per cent de notícies polítiques, les altres cadenes se situen entre el 28 i el 38 per cent.

Percentatge de política en els informatius

On les altres cadenes donen informació política i cultural, nosaltres oferim successos i futbol.

En capítols successius continuarem aportant informació i dades que serviran per a completar la idea sobre el model dels *Notícies 9* que hem apuntat en aquest apartat però abans d'acabar cal valorar que aquesta "excepcionalitat" dels nostres informatius respecte als de la resta de cadenes no és fruit d'una altra cosa que de la constant degradació dels que nosaltres oferim.

Creiem que el que ha passat és que els nostres directius s'han apuntat a l'*ací val tot* i han perdut el mínim respecte que demana la tasca professional d'informar per televisió. D'altra manera no s'entén que siguem tan diferents. No s'entén, tampoc, que Canal 9 siga l'única cadena, pública i privada, que és capaç de sobreimpressionar publicitat damunt de les notícies o que la incloga en el mateix decorat o que siguem els únics que ens atrevim a recollir, dins l'informatiu, en concret en *L'Oratge*, col·laboracions de tipus corresponsalia de persones del carrer sense cap preparació o que, com va passar el passat desembre, obrim un apartat en el noticiari perquè qui vulga llance felicitacions o missatges d'amor.

La falta de vertader interès dels nostres directius, amb el cap d'Informatius Pau Pérez Rico al capdavant, arriba al fet que el departament de Documentació Escrita els adverteix que, per diverses mancances materials, deixa de classificar per temes les notícies que apareixen en els diaris (una eina bàsica per al treball dels periodistes) i no hi ha cap tipus de reacció. És més, quan el Comitè de Redacció va alertar Pau Pérez Rico de la qüestió aquest va fer veure que no sabia res quan des de feia quinze dies tenia una notificació per escrit del que estava passant. Fins i tot el mateix director Sr. Forner ens va dir que el cas no era de la seua responsabilitat i vam haver de ser nosaltres els que contactàrem directament amb el director general de RTVV per a demanar-li que intervinguera, cosa que va fer.

Els informatius de Canal 9 són els únics de tot Espanya que porten notícies amb sobreimpressió de publicitat i anuncis en el mateix decorat.

La política absent

Per als nostres informatius, la política autonòmica és un tema a evitar i, atés com es tracten els temes lligats a aquesta qüestió, això és així perquè els nostres directius creuen que és la millor forma de beneficiar l'actual Govern de la Generalitat. En les línies que segueixen es mostra els arguments que justifiquen aquesta asseveració.

Només una dada: durant les sis setmanes que hem analitzat els *Notícies 9* (dos setmanes d'octubre, dos de novembre i dos de gener) hem oferit un total de 2.711 notícies, de les quals només 31 eren de temes polítics de la Comunitat Valenciana. Més tard les analitzarem.

Només 1 de cada 100 notícies que donem és sobre política de la nostra comunitat.

El debat polític autonòmic, que genera una informació bàsica per a la formació d'opinió per part del ciutadà, imprescindible en un sistema democràtic, és absent dels *Notícies 9*.

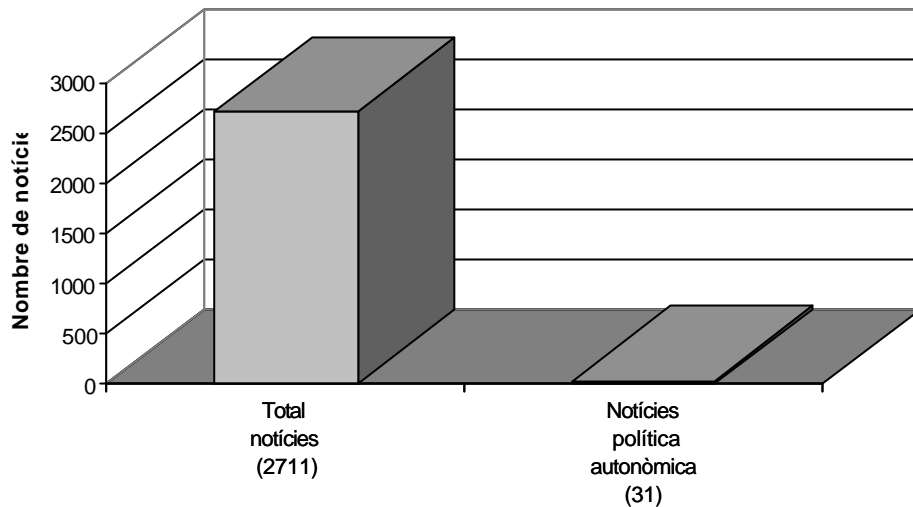
Aquesta actitud arriba fins a la caricatura. Caricatura és que continuem, en la redacció dels nostres noticiaris, sense un equip o secció dedicat a aquests temes en l'àmbit de la Comunitat Valenciana; caricatura és que quan es planteja una notícia política d'àmbit autonòmic (veurem que són escassíssimes), la cobreixca un periodista habitualment dedicat a temes de societat o a successos; caricatura és que hi haja eleccions autonòmiques a Galícia i, durant els quinze dies de campanya, nosaltres no en donem cap informació.

L'arraconament d'aquests temes respon a un interès de fugir tant com siga possible de la discussió de la gestió que es fa, principalment, des del Govern de la Generalitat i per a amagar l'existència d'unes oposicions polítiques que presenten formes contràries o alternatives de gestió.

En realitat, ni el mateix Govern de la Generalitat apareix en els nostres informatius des d'un terreny de debat estrictament polític. Això obligaria a confrontar opinions, a debatre. La presència dels membres del Govern autonòmic (quasi exclusivament representat en la figura del president de la Generalitat) es disfressa de temes socials (reunions, visites, presentacions,...) o institucionals (prenent el Govern com l'única institució existent).

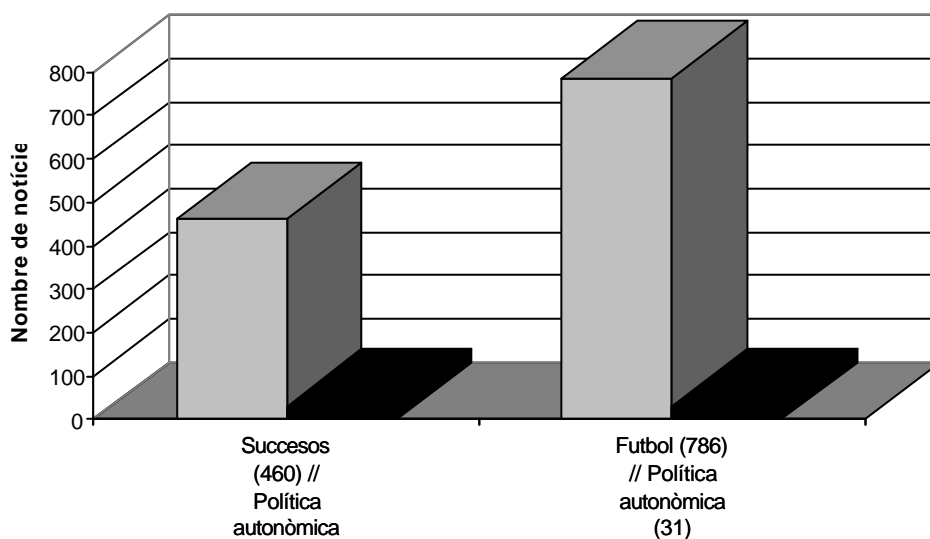
Ja ho hem dit abans, en les sis setmanes analitzades, de **2.711** notícies, només **31** tracten temes polítics de la Comunitat Valenciana.

Mínima presència de notícies de política autonòmica

Posar en un mateix gràfic el nombre de notícies dedicades a la política autonòmica i les que són de successos o futbol demostra també on estan les nostres prioritats.

Comparació entre notícies de política amb notícies de successos i futbol

El repartiment per temes concrets de les 31 notícies esmentades també és digne de considerar i valorar detingudament. Així es reparteixen:

11 són decisions del Consell de la Generalitat amb declaracions de membres d'aquest.

11 fan referència a la crisi interna viscuda entre octubre i novembre pel PSPV.

3 són debats a les Corts Valencianes.

2 són rodes de premsa convocades pel PSPV sobre diversos assumptes.

3 tracten la declaració judicial del conseller Cartagena pel cas de les primes úniques (dos sobre la declaració i 1 que recull opinions de diversos partits polítics).

1 recull una assemblea d'Unió Valenciana.

Vol dir això que de seguiment crític de la gestió del Govern autonòmic s'han oferit, en les sis setmanes analitzades, només 5 notícies, això si considerem com a tals les 3 sobre debats a les Corts en què s'ha recollit tant la veu del Govern com la de l'oposició.

Durant sis setmanes, només en 5 de les 2.711 notícies oferides s'ha escoltat alguna crítica de l'oposició al Govern de la Generalitat.

Aparició de polítics

L'abandonament de la informació política autonòmica acompanyat de la constant i excoent identificació entre institucions i Presidència de la Generalitat, comporta un desequilibri absolut quant a presència de representants polítics en els nostres informatius. És un fet que nosaltres hem denunciat en repetides ocasions i que continua passant perquè aquesta és la voluntat dels nostres directius. El desequilibri és a favor d'Eduardo Zaplana i del PP i les dades que oferirem a continuació ho demostren.

Considerem necessari recuperar, abans que res, les referències a aquesta mateixa qüestió que el Comitè de Redacció recollia en l'anterior **informe de juny del 97**:

AMB EL GOVERN DEL PSOE

Per cada eixida d'E. ZAPLANA el president J. LERMA eixia **3** voltes.

Per cada eixida d'A. TABERNER el president J. LERMA eixia **11** voltes.

Per cada eixida d'H. VILLALBA el president J. LERMA eixia **12** voltes.

ARA, AMB EL GOVERN DEL PP

Per cada eixida de J. LERMA (1) el president E. ZAPLANA ix **5** voltes.

Per cada eixida d'A. TABERNER el president E. ZAPLANA ix **24** voltes.

Per cada eixida de F. ARTAGOITIA(1) el president E. ZAPLANA ix **12** voltes.

(1) Es té en compte el relleu de portaveus.

Dades recollides en la 1a Memòria de seguiment d'Informatius. Juny de 1997.

Ara, passats huit mesos, això que el Comitè de Redacció ja va presentar al seu dia com una mostra de la manipulació política dels nostres informatius també ha augmentat. El desequilibri a favor d'Eduardo Zaplana ha crescut.

En el període setembre de 1997 - febrer de 1998 (1):

Per cada eixida de J. ROMERO (PSOE), el president E. ZAPLANA ha eixit **7** voltes.

Per cada eixida de G. MARCOS (EU), el president E. ZAPLANA ha eixit **24** voltes.

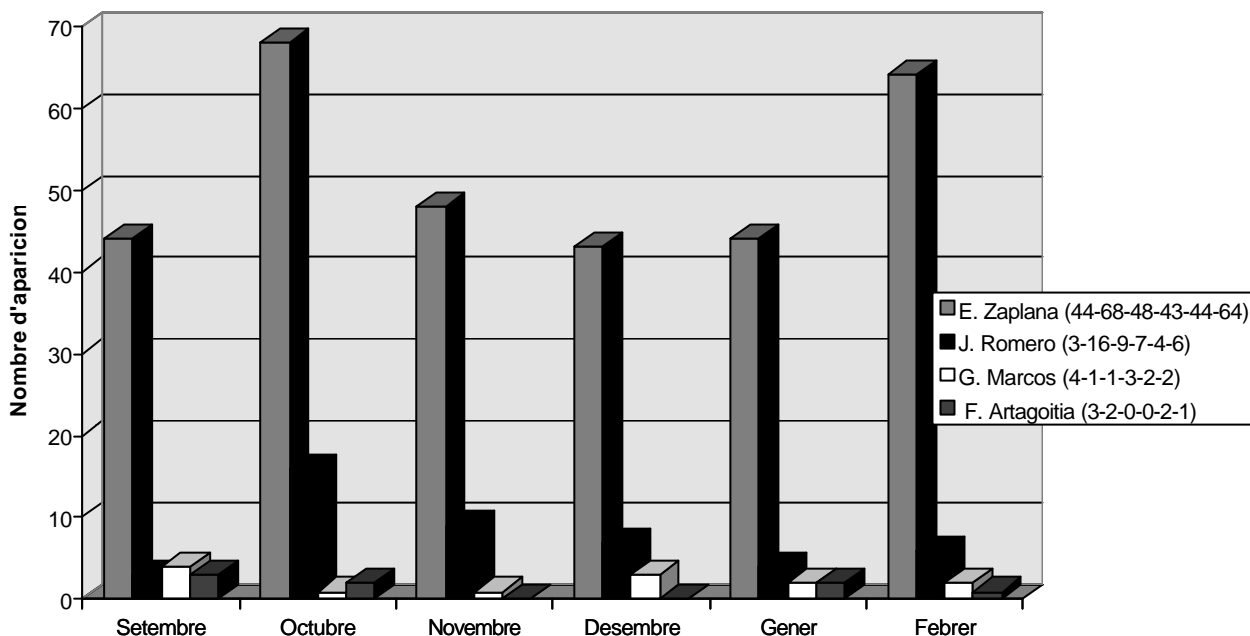
Per cada eixida de F. ARTAGOITIA (UV), el president E. ZAPLANA ha eixit **39** voltes.

(1) Líders o portaveus de partits presents a les Corts.

Aquestes són les dades que expliquen el que acabem de dir. Es refereixen a les aparicions per mesos (de setembre del 97 a febrer del 98) dels diferents polítics seguits:

	<u>E. Zaplana</u>	<u>J. Romero</u>	<u>G. Marcos</u>	<u>F. Artagoitia</u>
Setembre	44	3	4	3
Octubre	68	16	1	2
Novembre	48	9	1	0
Desembre	43	7	3	0
Gener	44	4	2	2

Aparicions dels polítics per mesos

Eduardo Zaplana ix en els informatius de Canal 9 4'7 vegades més que tots els líders dels partits representats a les Corts junts.

Encara hi ha una dada més que demostra l'abús i la manipulació dels nostres directius a l'hora d'usar els informatius de Canal 9 com una eina de propaganda a favor de l'actual president de la Generalitat, Eduardo Zaplana. Hem comparat les aparicions de l'anterior cap del Govern valencià, Joan Lerma, durant la seua presidència, amb les de Zaplana des que ocupa el càrrec.

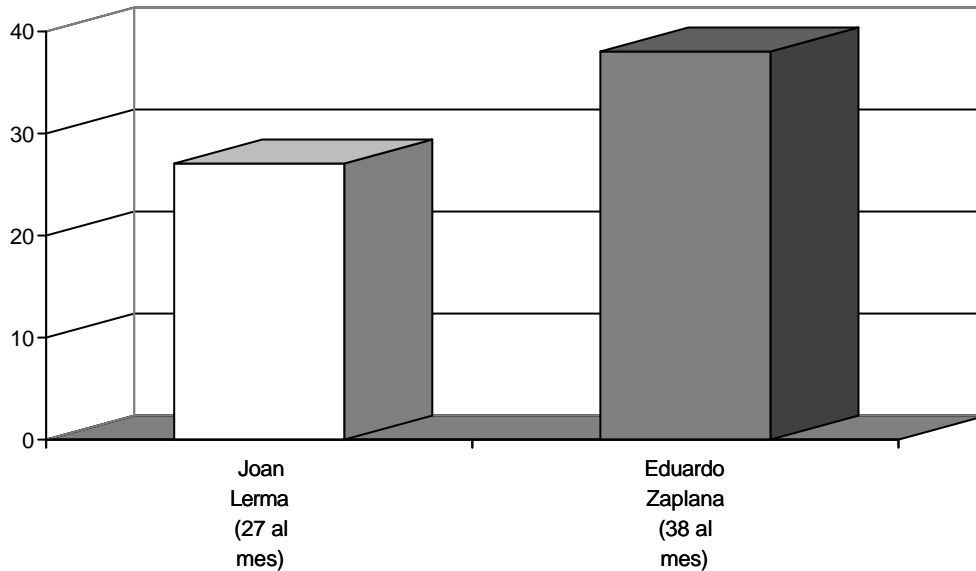
Els comptes diuen que des del 9 d'octubre de 1989, quan Canal 9 va començar les seues emissions, fins al març de 1995 quan va perdre les eleccions autonòmiques i la presidència del Govern valencià, **Lerma** havia aparegut 1.804 vegades. **1.804 aparicions en 66 mesos**. Tant des de l'àmbit de l'oposició política, amb el PP al capdavant, com des de la mateixa Redacció de Canal 9, sempre s'havia criticat per excessiva la presència en pantalla de Joan Lerma. Ara l'abús és molt major. Eduardo **Zaplana**, des que és president de la Generalitat, ha aparegut 1.341 voltes. **1.341 aparicions en 35 mesos**.

Aparicions en pantalla del president de la Generalitat:

Joan Lerma.....66 mesos (oct. 89- març 95).....1.804 aparicions (27 al mes).

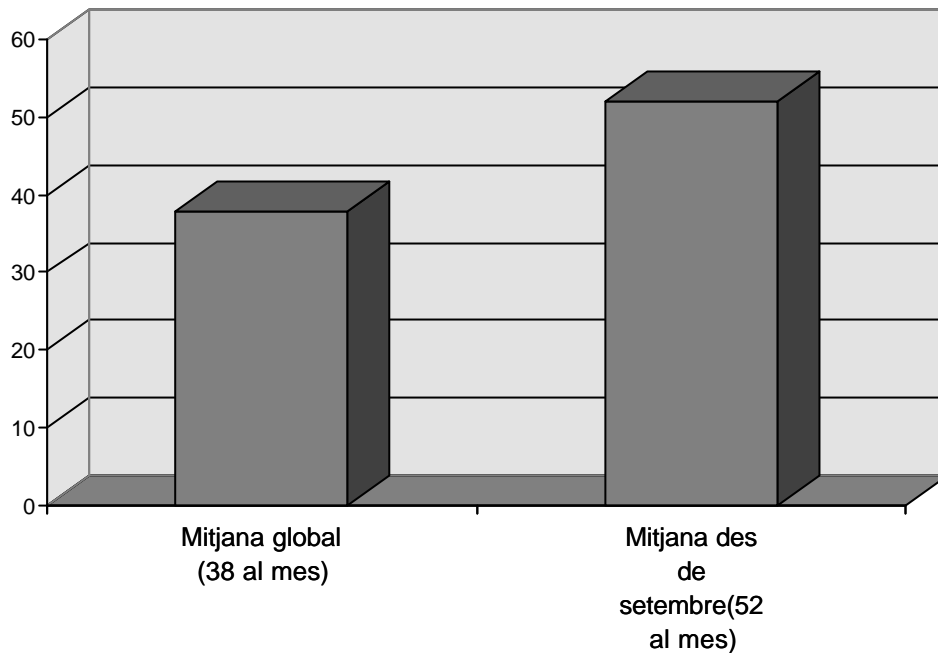
Eduardo Zaplana35 mesos (març 95- febrer 98)..... 1.341 aparicions (38 al mes).

Mitjana d'aparicions mensuals durant les respectives presidències

I si la referència de Zaplana en lloc de considerar-la de tot el seu mandat, la prenem sobre els últims sis mesos, tenim que la mitjana mensual puja a 52 aparicions. El següent gràfic mostra com ha augmentat la presència de Zaplana en els nostres informatius.

Mitjana comparada d'aparicions del President Zaplana en els informatius de Canal 9

Joan Lerma, quan era president de la Generalitat, eixia 27 vegades cada mes. Zaplana n'ix 38 i, des de setembre, apareix 52 vegades cada mes.

Però no tot és limita a aquest desequilibri tan gran en la presència en pantalla dels polítics. A més d'això, quan el fet noticiable en qüestió obliga a donar veu a tot l'espectre parlamentari, el tractament és també desigual i desproporcionat. El cas més aclaridor el trobem en el Debat General de l'Estat de la Comunitat del dia 16 de setembre. No es van respectar (i és la tònica habitual d'aquest tipus d'informacions) la correlació ni el pes proporcional de les respectives forces polítiques. No considerem que siga obligat, ni molt menys, ser absolutament estricte amb la representació proporcional de cada grup a l'hora

de recollir el talls de veu. Considerem que els temps haurien de dependre de la importància que cada redactor dona a allò que han dit els parlamentaris. Però que, sempre, la desproporció siga a favor del Govern i el grup que li dona suport ens sembla una mostra descarada de manipulació informativa.

Partim de la base que a les Corts Valencianes les forces que donen suport al Govern i les de l'oposició estan repartides en una proporció de 52 a 48 respectivament.

Lluny d'aquest equilibri, aquell dia, el del Debat General, els temps de talls de veu, de parlaments en pantalla, tant en els dos informatius com en l'especial *Corts Valencianes* es van repartir de manera prou més escorada.

Composició (en %) de les Corts	52	48
---------------------------------------	-----------	-----------

En canvi en Canal 9:

Informatiu 1a Edició	79	21
Informatiu 2a Edició	77	23
Especial <i>Corts Valencianes</i>	68	32

Considerem que la desproporció és considerable i, com sempre, clarament a favor, del Govern de la Generalitat. Argumentar, com ha fet en més d'una ocasió el cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, que la raó del desequilibri és institucional significa oblidar el caràcter idènticament institucional dels grups de l'oposició.

Com són els nostres informatius

La manipulació informativa en els *Notícies 9* de Canal 9, com ja hem esmentat en anteriors apartats, es basa en la trivialització absoluta dels noticiaris allunyant-los de tota realitat conflictiva i de tot plantejament que pugui perjudicar els interessos polítics del Govern de la Generalitat i del Partit Popular.

En primer lloc, cal destacar que l'elaboració dels continguts dels informatius continua estant molt centralitzada, per més que des de fa uns mesos s'haja institucionalitzat la figura del cap de secció, tal com la Redacció havia reclamat repetidament.

A l'actual organització de la Redacció dedicarem un apartat especial però ací podem avançar que, en general, no es veu una major implicació dels professionals en la faena que fan i ni molt menys, en el producte informatiu total que apareix en pantalla.

Es detecta una mínima autonomia de les seccions respecte a l'informatiu i continua sent l'editor de torn, i sobretot el mateix cap d'Informatius en persona, el que, per damunt de les imprescindibles i raonables faenes de direcció, decideix tant si un tema entra o no, com la manera de tractar-lo, etc.

Aquest capítol pretén mostrar com són els nostres informatius pel que fa als temes que tracten i com els tracten.

En anteriors moments d'aquest informe ja hem vist en xifres com són els *Notícies 9*. Ara és el moment de veure casos concrets d'aquesta política informativa que prima els temes més superficials, els menys conflictius. La conseqüència és que en lloc d'informar es desinforma.

Només cal fer un lleuger estudi comparatiu per a veure que els *Notícies 9*, la majoria de vegades, no tenen res a veure amb la resta de mitjans informatius (ja siga premsa, ràdio o televisió). Nosaltres obrim els informatius per temes que els altres consideren secundaris o no donem informacions que tots els altres destaquen com de màxima importància. Això no passa perquè sí, ni perquè els criteris professionals dels que fem els *Notícies 9* siguin diferents dels de la resta de mitjans. Passa perquè hi ha, per part dels nostres directius, un plantejament prèviament decidit per a afavorir uns interessos particulars i partidistes que no tenen res a veure amb els d'informar la ciutadania.

Així obrim els informatius

Conegut és, sense necessitat de ser un especialista en informatius de televisió que els telenotícies arranquen sempre —obrin, en l'argot— per la informació que es considera més important, més transcendent. En fi, es

comença sempre pel millor que es pot oferir. Per tant, veure com comencen els nostres *Notícies 9* és una bona forma d'entendre quina és la seua filosofia, el seu model de valoració de les notícies, les seues pretensions.

A continuació es pot veure un llistat d'inicis dels nostres informatius —un llistat que de cap manera no pretén ser exhaustiu— que ens situa en les antípodes dels models habituals seguits en les altres cadenes. Ningú no comença pels temes amb què comencem nosaltres. Cap informatiu no aposta amb tanta naturalitat com els de Canal 9 per obrir amb temes que, objectivament, no són notícia. I que no es pense que la nostra manera de fer les coses sacrifica el rigor informatiu pel seguiment de l'audiència. Res més lluny de la realitat. Les nostres xifres d'audiència com veurem al final d'aquest capítol no augmenten sinó que baixen i si ens comparem amb altres cadenes autonòmiques perdem amb quasi totes.

Aquests són alguns exemples de les “primeres pàgines”:

8 de setembre de 1997. 1a edició

“Hola, bon dia. Especialistes de 26 països del Mediterrani estan reunits a València per a debatre sobre salvament marítim, per a saber com actuar de manera coordinada i urgent.”

A continuació, la segona notícia del dia era que “al port de València es troba el portahelicòpters nord-americà *Kearsarge*, que transporta més de 3.000 *marines*”.

12 de setembre de 1997. 1a edició

“Hola, bon dia. Moure 7 milions de metres cúbics de terra. En això estan en estos moments els tècnics que treballen en l'últim tram de l'autovia Madrid-València.”

25 de setembre de 1997. 1a edició

“Hola, bon dia. Viuen un autèntic infern. Són els veïns de la muntanya de Sagunt que cada dia, des de fa anys, pateixen les explosions d'una pedrera.”

8 d'octubre de 1997. 1a edició

“Hola, bon dia. Augmenten en un 300 per cent les investigacions de delictes mediambientals a la Comunitat Valenciana. La fiscalia de Medi Ambient està investigant en aquests moments múltiples agressions a la natura a la nostra comunitat.”

10 de novembre de 1997. 1a edició

“Hola, bon dia. A la Comunitat Valenciana es busca solucions per a evitar que zones com el Saler, l'Albufera, les platges de Peníscola o de Benicàssim desapareguen engolides pel mar en els pròxims anys. L'aigua del mar avança a raó de cinc metres cada any en el litoral valencià”

20 de novembre de 1997. 1a edició

“Hola, bon dia. Els exportadors valencians es preparen per a envair Europa amb les nostres taronges. El dia sis de desembre és el dia clau. Eixe dia, des de fa segles, és tradició a tot Europa regalar i menjar taronges.”

27 de novembre de 1997. 1a edició

“Hola, bon dia. Es posa en marxa Med-València, el centre que promourà la cooperació entre empreses de tot el Mediterrani.”

2 de desembre de 1997. 1a edició

“Hola, bon dia. Arriba a València l'inspector japonés. Es tracta de l'home que ha de controlar els enviaments de taronges valencianes al Japó.”

3 de desembre de 1997. 1a edició

“Hola, bon dia. El Nadal ja està ací. Així ho entenen empreses i comerços valencians que esta setmana treballen a ple rendiment. Les indústries jogueteres de la nostra comunitat viuen dies de gran activitat.”

19 de desembre de 1997. 1a edició

“Hola, bon dia. Ja no queda res per al Nadal. En els pròxims dies eixiran 20 milions de cotxes per tot Espanya i l'ocupació hotelera serà molt alta.”

7 de febrer de 1998. 1a edició

“Hola, bon dia. Consternació a Alcàsser. Matilde Iborra, la dona de Fernando Garcia, la mare d'una de les xiquetes d'Alcàsser ha mort.”

27 de març 1998. 2a edició

“Bona nit. La Unió Europea està preocupada per la comoditat de les gallines i vol que estiguen més amples a les granges. Per això, el comissari Fischler, el de l'oli, vol reduir a la meitat el nombre d'exemplars per gàbia. No és broma. El cas és que la directiva, encara no aprovada, podria tenir conseqüències en les butxaques de vostés ja que el preu de la dotzena d'ous podria multiplicar-se per dos.”

Evidentment, l'apel·lació que es fa a mitjan presentació al fet que el que s'està dient “NO ÉS BROMA” és absolutament pertinent perquè, sí, pareix una broma.

Podem tancar ací la revista als inicis d'informatiu que podria ser immensament més llarga si ens ocupàrem de les notícies que es col·loquen en els “sumaris” dels *Notícies 9*, els resums de les informacions més destacades.

Només en citarem un cas. Es tracta de dos notícies que el dia **14 de setembre de 1997** van passar a Sueca: uns desconeguts van profanar sis tombes al cementeri de la població, una d'elles la de l'escriptor Joan Fuster, i es va fer un campionat de paelles al poble. El nostre informatiu d'aquella vesprada portava en el “sumari” la notícia de la competició de paelles i no la de la profanació de la tomba de Fuster.

La notícia de la profanació de la tomba de Joan Fuster no anava en el sumari de l'informatiu, en canvi la d'un campionat de paelles a Sueca, sí.

Obsessionats amb l'oratge

Ho diu clarament Pierre Bordieau en el seu recent assaig *Sobre la televisió*. Els continguts informatius de televisió tendeixen a buscar aquelles parcel·les de la realitat que no generen conflicte en la ciutadania, aquells temes en què tot el món està d'acord. El millor: l'oratge. De què parla la gent en un ascensor, en un taxi o mentre espera en una botiga? De l'oratge. És el tema estrella en la societat del consens.

Revisar els nostres informatius és tota una lliçó pràctica de les teories de Bordieau.

26 de setembre de 1997. 1a edició: Plou fort a les comarques de la Ribera Baixa i l'Horta Sud, en alguns punts fins a 80 litres per metre quadrat. No hi ha desgràcies. Però **obrim l'informatiu i tres vídeos més.**

29 d'octubre de 1997. 1a edició: Vent de gregal durant la nit. Ràfegues de fins a 80 quilòmetres per hora. Baixen les temperatures. Cap incident a destacar. **Obrim informatiu i cinc vídeos més.**

25 d'octubre de 1997. 1a edició: Avança octubre i no baixen les temperatures. Les botigues de roba d'abric estan perdent diners. **Obrim amb aquest tema i dos vídeos més.**

30 d'octubre de 1997. 1a edició: Canvia l'oratge. Se'n va la tardor i arriba l'hivern. Els primers freds. **Obrim i dos vídeos més.**

6 de novembre de 1997. 1a edició: Fortes ràfegues de vent a la Comunitat Valenciana, fins a 90 quilòmetres per hora. Sense incidents a destacar. **Tema d'obrir.**

12 de novembre de 1997. 1a edició: En aquesta ocasió és convenient recollir literalment l'inici de l'informatiu: "Hola, bon dia. En principi no està sent per a tant. S'esperaven vents forts a la Comunitat Valenciana que podien arribar als 100 quilòmetres per hora. I els vents estan bufant encara que no amb tanta intensitat com es preveia". És la no notícia. De tota manera, **obrim informatiu i dos vídeos més.**

21 de novembre de 1997. 1a edició: Diem per a començar l'informatiu: "Hola, bon dia. El millor per a garantir una qualitat excel·lent de les nostres taronges era que no ploquera. Però plou a tota la comunitat i els llauradors miren al cel amb alarma". **Obrim informatiu i cinc vídeos més.**

4 de desembre de 1997. 1a edició: Neva a l'interior de la província de València, sobretot a la zona d'Ademús. **Obertura d'informatiu i tres vídeos més.**

5 de desembre de 1997. 1a edició: És el dia de les gran nevades a tot Espanya, de les carreteres tallades per la neu i els vehicles bloquejats. TVE en fa sis vídeos, obri l'informatiu per aquest tema i li dedica

6 vídeos més. TV3 també li dedica 4 vídeos encara que obri per un atemptat d'ETA. Nosaltres **obrim informatiu per la nevada i fem un total de 24 vídeos al respecte.**

En la 2a edició tornem a portar el tema **obrint i 12 vídeos més.**

Successos, que no en falten

Un altre dels temes que creen unanimitat general, que no generen massa polèmica, que no donen lloc a posicions enfrontades, són els successos. Per això es prima aquest tipus d'informació en els nostres informatius.

Només destacarem, com en apartats anteriors, un seguit de successos que van obrir diversos informatius de Canal 9 tot i ser de menor entitat.

Hem encapçalat informatius amb diversos accidents de trànsit amb un o dos morts, circumstància molt dolorosa però desgraciadament molt habitual si tenim en compte que cada any el nombre de víctimes a les carreteres espanyoles es compta per centenars:

- Una persona morta en accident d'autobús a Venta del Moro (**9 de setembre de 1997**).
- Dos morts a la Font de la Figuera en el xoc frontal entre un cotxe i un camió (**9 de desembre de 1997**).
- Mor el conductor d'un camió cisterna que bolca a l'altura de Benicàssim (**2 de febrer de 1998**).

També hem començat amb successos menors que no tenien massa d'extraordinari o transcendent:

- Els llauradors de Beniferri denuncien que els xicotets traficants de drogues utilitzen els seus camps per a comprar i vendre (**11 de setembre de 1997**).
- Incendi sense víctimes en una nau industrial de Beniparrell (**13 d'octubre de 1997**).
- Una xiqueta naix en condicions infrahumanes en una barraca de la Malva-rosa (**15 de desembre de 1997**).
- Apareix morta una balena a la platja del Perellonet (**24 de febrer de 1998**).

El vídeo dels suposats "carteristes"

En l'apartat de successos vam oferir el **18 de març de 1998** en el *Notícies 9* 1a edició un reportatge sobre carteristes en les Falles que va crear un forta pol·lèmica, tant dins de la Redacció com fora.

Nosaltres considerem que la pol·lèmica interna no és roïna ja que ajuda a plantejar-se coses sobre les que a voltes es pren decisions sense haver pensat prou en elles. En concret es tractava d'un vídeo en què es veia unes persones a qui la veu en off identificava com carteristes, que es movien de forma lenta i descuidada entre l'embolic de gent que contemplava un monument faller. Les persones seguides per la càmera, excepte una, no feien cap gest sospitós que poguera fer pensar que estaven furtant res però tampoc no prestaven la

més mínima atenció al monument que, suposadament, era l'objecte de la seua estada allà. Tots excepte un dels homes a qui se seguia eren negres o nord-africans.

L'observació que pretén fer aquest Comitè, que mai no ha vist pretensions racistes en el plantejament del reportatge, és que fou un greu error no tapar les cares dels suposats carteristes. Per més que es tinguen dades, com els companys tenien, per a pensar que els protagonistes del reportatge es dedicaven a furtrar carteres, creiem que no se'ls pot acusar explícitament (recordem allò que tot el món és innocent fins que un jutge diu el contrari) i per tant calia mantenir una reserva respecte dels seus rostres. El que s'havia d'haver aconseguit era la imatge, difícil és clar, de com furtaven. Siga com siga calia tapar-los la cara. Fer-ho no haguera rebaixat el valor del reportatge ja que el que comptava no estava en els rostres, sinó en les mans dels suposats lladres.

El que ens pareix més greu és que, quan en plantejar-se de repetir el reportatge en la 2a edició un membre de la Redacció plantejara la necessitat de tapar les cares, fóra el mateix cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, el que es negara.

Superficialitats desproporcionades

Servisquen només els següents exemples:

Julio Iglesias. 20 de juny de 1997

Al costat de com es nega la paraula i la possibilitat d'aparèixer en un tall de veu a tants protagonistes de notícies importants, veiem com l'arribada a València de Julio Iglesias, que l'endemà havia de fer un recital, mereix dos declaracions tant en l'informatiu del matí com en el de la vesprada.

S'interromp la programació: han destituït a Valdano. 16 de setembre de 1997

Durant el programa *Canciones para el recuerdo*, a les 10 menys quart de la nit apareix un crol (rètol sobreimpressionat) que anuncia el fet. Poc després es talla el programa i es connecta en directe amb el lloc de la notícia. Quina és la notícia? Han destituït l'entrenador del València, Jorge Valdano.

No es tracta que nosaltres estiguem en contra de l'agilitat informativa i la rapidesa de reflexos però, com sempre, resulta sobredimensionat el fet de donar un tractament de notícia d'emergència, com si d'una gran catàstrofe es tractara, a la destitució de l'entrenador d'un equip de futbol.

Cal afegir que en el *Notícies 9* 1a edició del dia següent es va donar 9 vídeos sobre la destitució del tècnic valencianista.

Esta gran atenció per l'actualitat futbolística està també en l'explicació d'un cas que es pot afegir ací. El dia **2 d'abril**, entre les dos edicions del *Notícies 9*, vam donar fins 11 vídeos de la porteria caiguda el dia abans en el Estadi Santiago Bernabeu en un partit de la Copa d'Europa.

Felicitations nadalenques. Nadal de 1997

Durant un mes, a l'entorn de les dates nadalenques, en l'apartat de "Panorama" dels informatius *Notícies 9* apareixien persones famoses i anònimes, sobretot anònimes, que felicitaven les festes a l'audiència.

El procés era el següent: en ple informatiu el presentador anunciava que venien les felicitacions nadalenques i, com si d'una notícia més es tractara, apareixia gent que aprofitava les càmeres del *Notícies 9* per a dir coses i dedicar unes paraules als seus parents o amics.

S'escoltaven frases de l'estil de: "Paco, carinyo, t'envie un bes molt fort", o "desitge molta felicitat i marxa per a l'any 98", o "Bon Nadal per a mon pare, que l'estime molt"...

I tot això dins de l'informatiu.

25 minuts de Reis d'Orient. 6 de gener de 1998

Obrim l'informatiu dient que ja han passat el Reis d'Orient i dediquem els 25 primers minuts del *Notícies 9* 1a edició al tema.

Els nostres 25 minuts contrasten amb els 4 minuts que li dedica TV3, els 2'30 de TVE i els 3 que li dediquen Tele 5 i Antena 3.

Curiosament cap d'aquestes cadenes no va obrir l'informatiu amb l'arribada dels Reis Mags i totes van considerar el tema més important de la jornada les coses que havia dit el rei Joan Carles en el discurs del Nadal Militar.

El *Notícies 9* del dia de Reis va dedicar 25 minuts a la visita dels Mags d'Orient. Els informatius de les altres cadenes li van dedicar una mitjana de poc més de 3 minuts.

Més increïble encara

El **8 d'octubre de 1997** per a anunciar que l'endemà començava les seues emissions *Notícies 9*, la segona cadena de TVV, en la 1a edició de l'informatiu es va incloure un vídeo promocional de la nova emissora. Emetre una informació d'aquest tipus no tindria res de particular, fins i tot resulta convenient i obligat, però es del tot desproporcionat que el vídeo en qüestió dure, com en aquest cas, **més de deu minuts**. Un vídeo, dins de l'informatiu, de més de deu minuts de durada, un fet sense precedents.

L'ús de l'informatiu com a plataforma de promoció de programes de la cadena és sempre discutible però resultava exagerada la publicitat que habitualment es feia de l'espai *Tómbola*, anunciant-lo en els *Notícies 9* com si d'una informació més es tractara. Des de final de novembre ja no es fa.

Sí que ens podem trobar, però, en la 2a edició del *Notícies 9* de divendres **27 de març de 1998**, un sumari referit al fet que a l'endemà jugaven el València i el Betis un partit important en la lluita per les

competicions europees i que portava com a rètol "PER CANAL 9", com si la notícia fóra l'emissió del partit i no el partit en si.

També va resultar absolutament estrany, inèdit en qualsevol altra cadena, que el dia 9 d'octubre de 1997, dins de la 1a edició del *Notícies 9*, s'escoltara tres vegades l'himne regional sencer: primer, en una connexió en directe amb el Parterre de València on es feia la processó cívica; després, immediatament després, en un vídeo gravat sobre la mateixa a processó, i, posteriorment, en una connexió amb la Plaça de l'Ajuntament. Dels primers 29 minuts d'aquell informatiu del dia 9 d'Octubre, prop d'onze van estar ocupats únicament per l'himne regional. Als membres d'aquest Comitè de Redacció ens resulta del tot impossible recordar un sol informatiu de TVE on s'escolte, encara que siga només una vegada, íntegrament l'himne espanyol. El fet demostra, a banda d'una notable descoordinació, la voluntat d'allunyar els *Notícies 9* del caràcter estrictament informatiu que haurien de tindre.

I encara més. 21 d'octubre de 1997. Dimiteix el director de Canal 9, Jesús Sánchez Carrascosa. Informem de la notícia per mitjà d'un plató amb imatges. El curiós del cas és que el que es veu en pantalla és el Centre de Producció de Programes de Burjassot perquè de Sánchez Carrascosa, l'home que havia dirigit la televisió durant més d'un any, no tenim ni una sola imatge. Milers de cintes emmagatzemades i no disposem de la imatge del director de la pròpia empresa.

Quan va dimitir Carrascosa, després d'un any dirigint Canal 9, no vam poder posar imatges seues en l'informatiu perquè no en tenim ni una.

Una altra de les decisions informatives poc habituals i, sobre la qual aquest Comitè va protestar repetidament sense obtenir cap satisfacció, va ser la inclusió en l'informatiu de diumenge a la nit durant diverses setmanes, al final de desembre de 1997 i setmanes successives, de vídeos resum dels partits de futbol de Lliga del València que duraven fins a 20 minuts. Presentats com una notícia més, que habitualment porten vídeos d'un minut o un minut i mig, el que apareixia era un minipartit de futbol de vint minuts. Acabat aquest l'informatiu continuava normalment amb informacions de durada estàndard.

Resulta també totalment contrari al que ha de ser l'esperit d'un informatiu convencional perseverar en la desafortunada experiència encetada pràcticament des de l'inici de les emissions de Canal 9 de, quan s'està en el període de Falles, incloure en l'inici de la 1a edició del *Notícies 9* la *mascletà* de la Plaça de l'Ajuntament en directe. Pensem que seria molt més convenient, si del que es tracta és de donar la festa en el moment de produir-se, retardar l'inici del noticiari i no afegir-li, i a més d'entrada, un element que no té res de noticable i que, en canvi, perjudica la imatge de rigor que tot telenotícies ha de procurar.

Aquesta pràctica d'incloure actes festius en l'inici de l'informatiu del migdia no es fa només amb les *masclètes* de Falles. També les entrades de bous de les festes de Sogorb van merèixer el mateix tractament al setembre.

Faltar al respecte a l'audiència

Hi ha comportaments que en no estar ajustats al que marca la deontologia professional comporten entrar en el terreny de l'aprofitament indegut per part dels professionals. Ja hem vist al llarg d'aquest informe —i en veurem més casos— diverses variants de fractura ètica que pretenen beneficiar diferents interessos personals i polítics. Hi ha altres mostres de dubtosa professionalitat, potser més innocents, que signifiquen simplement enganyar l'audiència i trencar, perquè sí, el teòric pacte de confiança amb els nostres espectadors.

Una de les possibilitats és mentir:

Com el dia **29 de juny de 1997**. Vam fer un programa especial del final de la sobirania britànica sobre Hong Kong. Es va donar pas a un periodista que, segons deia el presentador, “és el nostre enviat especial a Hong Kong que ens ha fet arribar esta crònica...” i a continuació s'oferia un vídeo sobre com era Hong Kong i com vivia el pas de sobirania de la Gran Bretanya a la Xina. El cas és que nosaltres no teníem cap enviat especial en aquella zona d'Àsia, que la persona que apareixia en pantalla estigué a Hong Kong feia un mes i tres setmanes, amb motiu d'un viatge del conseller Such, i, llavors, havia fet unes gravacions que ara s'aprofitaven. Evidentment el vídeo que, suposadament, s'enviava des d'Àsia estava muntat a Burjassot. El que és encara més escandalós és que, en el moment d'eixir la informació, el periodista que apareixia en pantalla com a enviat especial a Hong Kong no treballava en la casa, ja que feia 22 dies que se li havia acabat el contracte.

En aquest sentit, i molt lligat a aquest cas que acabem de contar, encara que d'una manera menys descarada, en els informatius de Canal 9 és molt habitual que es presente com a “connexió en directe” el que no és més que una gravació que un periodista desplaçat ha fet al lloc dels fets.

La recepta és senzilla: el periodista ha gravat la seua intervenció com si fóra en directe, és a dir, començant per exemple: “Hola, bon dia estem ací...” o de qualsevol altra forma prèviament pactada. Després, el presentador li dóna pas tal com s'haja acordat. És el que s'anomena “fals directe”. Que pot ser una pràctica acceptada com a excepció per causa de força major, que siga, però és una burla a l'audiència si, com passa en Canal 9, es converteix en pràctica habitual.

El **9 d'Octubre de 1997** vam demostrar que el nostre inesperat compromís amb les festes de la Comunitat Valenciana està per damunt del que tenim amb la realitat. Així, aquell dia vam obrir l'informatiu dient que més gent que mai havia participat en la processó cívica i després va resultar que, just al contrari, la processó havia tingut menys seguiment que els anys anteriors. Fins i tot diversos portaveus de l'Ajuntament de València van fer declaracions a diaris justificant la menor presència de gent.

Aquesta pràctica de, com diu la coneguda frase, “no deixar que la realitat llance a perdre una bona notícia”, també la vam aplicar a la informació donada sobre la coneguda com “casa dels horrors de Castelló”. En aquest tema la majoria de mitjans va caure en el mateix error: deixar-se portar per l'entusiasme i dir el que no era per a evitar que la gent perdera interès. Es va insistir que en aquell pati de Castelló s'havia trobat cadàvers —es va parlar de diverses xifres, que anaven canviant a mesura que passaven els dies— quan se sabia perfectament que el que hi havia eren restes humanes, minúsculs trossos d'ossos que no tenien res a veure amb el que qualsevol ciutadà podia imaginar-se quan sentia dir que apareixien cadàvers. Clar, que resultava molt més atractiu donar a entendre que el que es trobava eren cossos sense vida, cosa que portava immediatament a pensar en assassinats en cadena, que explicar que apareixien milers de trossos d'ossos que podrien ser restes sense cap origen delictiu.

Una altra d'aquestes inexactituds que també es va amollar perquè resultava més atractiva que dir la veritat la trobem el **dia 19 de gener de 1998**, un dia de molt de vent. Vam assegurar en l'inici de la 1a edició de l'informatiu que un vaixell havia embarrancat a l'entrada del port de Gandia per culpa del vendaval. No. Com el mateix cap d'Informatius va reconèixer al Comité de Redacció, el succés no tenia res a veure amb el vent. Quan es va fer la primera notícia ja se sabia que no era ni molt menys segur que l'origen del fet fóra el vent, però es va dir. Després, quan es va confirmar que l'embarrancament el van causar les maniobres equivocades dels que portaven l'embarcació, ningú no va rectificar la informació donada.

Conegut ja el nostre model informatiu, després de diversos capítols que ens han anat situant, s'ha de concloure que està ple d'irregularitats, quan no il·legalitats si fórem escrupolosos amb el que diu la nostra Llei de Creació. També destaca pels inèdits plantejaments informatius que es detecten: sobrevaloració dels temes més frívols, dels més anecdòtics, prima del que és espectacular sobre el que és important, aposta pels temes menors com a temes principals, etc. Tot això dóna un caràcter particular als nostres informatius que els diferencia dels de la majoria de cadenes. Per a ser conscient d'això només cal veure els informatius d'altres televisions que tenim a l'abast a les nostres cases.

Aquest caràcter excepcional, diferent, que sacrifica la major part de les vegades el rigor informatiu podria anar acompanyat d'alts índexs d'audiència, però no. Tampoc en aquest camp destaquen. En els últims mesos, els informatius de Canal 9 no han tingut més audiència, n'han tingut menys.

El gràfic següent aporta dades aproximatives de l'empresa Sofres (el nostre cap d'informatius es nega a facilitar-nos les xifres oficials d'audiència) prou aclaridores.

EVOLUCIÓ DE L'AUDIÈNCIA DELS INFORMATIUS			
	<i>1A EDICIÓ</i>	<i>2A EDICIÓ</i>	<i>CAP DE SETMANA</i>
OCTUBRE 97	23.2	15.4	21.6
NOVEMBRE 97	20.9	13.4	21.8
DESEMBRE 97	23.7	15.2	21.6
GENER 98	24.1	15.4	24.0

FEBRER 98	21.9	13.4	20.9
-----------	------	------	------

Sobre organització

La Redacció de Canal 9 TVV sempre havia reclamat, en l'apartat de periodistes, que s'organitzara el departament per seccions temàtiques que asseguraren un vertader seguiment de temes i, alhora, que racionalitzaren l'atenció informativa a través de la figura dels caps de secció, professionals realment especialitzats que pogueren aportar criteris de selecció i tractaments adequats.

Per fi, al final de 1997, la Direcció de l'empresa es va decidir a optar per aquest model d'organització per seccions que és el que funciona en totes les redaccions del món.

Instaurat aquest model, la forma d'aplicació no va tindre el suport de la redacció.

El resultat de les votacions sobre els nomenaments dels diversos caps de secció ho va deixar clar.

Considerem que els resultats de les consultes (que recollien votacions contra quatre dels set caps de secció proposats de fins al 90 per cent) són prou aclaridors.

No ens resulta en absolut estrany que votacions tan clarament contràries a les propostes de la Direcció no siguen tingudes en compte. Sabem que, segons l'Estatut, mai aquests resultats són vinculants però considerem que haurien de ser valorats. I diem que no ens resulta estranya aquesta actitud de no fer, en absolut, cas de la redacció ja que precisament els tres càrrecs de coordinadors d'Informatius (els més importants a banda del cap del departament) han rebut sempre amplis vots de càstic. Així, l'última volta, al setembre, vam votar el nomenament de Lluís Motes, com a coordinador d'Informatius, que va rebre 77 vots en contra i 22 a favor; Jesús Martínez, coordinador d'Informatius no Diaris, 60 en contra i 41 a favor, i Rafael Medina, coordinador d'Informatius de Cap de Setmana, 96 en contra i 5 favor.

Repetim que la Direcció té tot el dret de fer els nomenaments ja que el pronunciament de la redacció no és vinculant però cal no passar per alt quin és el grau de sintonia entre uns directius i els seus treballadors quan, precisament els càrrecs més transcendents, són els que major rebuig obtenen.

Tornant al tema de les seccions, cal afegir que per més que formalment, en aparéixer la figura dels caps de secció, s'haja horitzontalitzat, és a dir, repartit, un poquet més el poder de decisió respecte als continguts informatius, de fet això no ha sigut així. El poder de decisió continua igualment centralitzat en la figura del cap d'Informatius i del coordinador i, fins i tot el paper de l'editor, es veu molt limitat en la seua autonomia. Pel que fa als caps de secció, amb alguna excepció, realment tenen una influència mínima respecte a quines notícies es recullen i com es tracten. No diguem ja la seua total manca de participació o influència en el que és el disseny més global de l'informatiu. Els mateixos interessats ens han fet veure aquesta situació en diverses reunions que hem mantingut amb ells.

Afegit a això hem vist com l'equip de caps de secció ha patit en poc temps, en tot just cinc mesos, nombrosos canvis que posen de manifest que es tracta d'un model i una concreció d'aquest que la Direcció mai no s'ha pres seriosament.

La secció de Nacional mai no ha tingut veritablement un responsable ja que la persona triada per a aquesta faena des del primer moment va fer d'assignador de la 2a edició del *Notícies 9*.

La periodista escollida com a cap de secció d'Internacional va deixar el càrrec després d'un parell de mesos.

Ara, les seccions de Nacional i Internacional s'han refós en una sola.

També la secció de Comarques va desaparéixer als quatre mesos d'establir el nou model organitzatiu sense que ningú no haja explicat ni els coms ni els perquè.

La Direcció sempre ha triat per als càrrecs més importants aquelles persones que més rebuig generaven en la Redacció.

De les reunions mantingudes amb els diferents equips d'edició i caps de secció del departament, aquest Comité ha tret la conclusió que ni aquest grup amb responsabilitat intermèdia creu en el model informatiu i d'organització existent. Les nostres converses amb ells, al marge dels canvis d'opinió habituals propis del contacte diari que mantenim en l'espai de redacció, ens han demostrat que l'anàlisi sobre el treball que es fa

és molt coincident siga quina siga la responsabilitat del company en qüestió. Per dir-ho clarament: el missatge d'insatisfacció sobre com es treballa i sobre el producte que s'ofereix als espectadors es paregut ja s'escolte parlar un editor d'informatiu, un cap de secció, un operador de càmera, un periodista de base o un realitzador.

Es detecta una falta d'interés per la qualitat del producte que oferim. No seria la primera vegada que un membre de la Redacció es queixa que no pot fer tan bé com vol el seu treball i se li diu que “abaixe un poquet el llistó”. Se li està dient que treballi pitjor.

En aquest sentit, la recent modificació organitzativa dels operadors de càmeres d'Informatius és un bon exemple. Lluny d'anar cap a una especialització major que garantira millors resultats s'ha apostat per un model en què tot el món fa de tot, sense tenir en compte allò que a cadascú li ix més bé. S'arriba al punt que a l'hora de fer reportatges llargs es pot donar la circumstància que un mateix treball l'hagen de fer entre diferents càmeres, cosa que impossibilita una veritable integració de l'equip, i que fàcilment pot desembocar en que el canvi de forma de fer les coses acabe fent més roí el producte final.

Una de les majors fonts de malestar es troba en la precarietat de mitjans materials i econòmics en què treballen bona part dels components del departament d'Informatius. Excepte algun programa aïllat, és tònica general en tots els espais de caràcter informatiu del segon canal Notícies 9 que s'estiga molt per davall del mínim necessari quant a mitjans.

Aquesta situació ja va ser denunciada en un primer moment però, llavors, la resposta va ser que amb el temps la situació milloraria, que era qüestió de paciència. El cas és que ha passat el temps i res no ha millorat. Programes com *El debat*, *Vida sana*, *L'entrevista*, *Medi ambient*, *Crònica*... disposen de menys gent de la que necessitarien, de menys càmeres, de menys hores de muntatge de les que cal...

Manipulació i censura política

El pas del temps des de la posada en marxa de l'Estatut de Redacció lluny de significar una disminució en les pràctiques manipuladores i censoradores dels nostres directius ha comportat justament l'efecte contrari.

Veiem com, dia a dia, l'ombra de la manipulació creix.

És un fet que cal sumar a la línia general de desinformació que presideix els nostres informatius. No parlem d'una manipulació gratuïta, ni d'una censura capritxosa. No, per més que a vegades topem amb actituds com la del coordinador d'informatius Lluís Motes que, dos vegades, ha esbronat redactors per la simple falta, al seu entendre, d'haver posat declaracions de la portaveu d'Esquerra Unida, Glòria Marcos, en què s'apuntaven opinions lleugerament crítiques sobre la gestió política de dos persones que acabaven de morir, Emilio Attard i Fernando Abril Martorell concretament. Segons Motes, aqueixes declaracions no s'havien d'emetre ja que suposaven una falta de respecte als morts.

Comentada aquesta anècdota, cal deixar clar que estem davant un control absolut de la tasca dels membres de la Redacció de Canal 9 amb la intenció d'afavorir interessos polítics del Govern de la Generalitat i del Partit Popular. S'ha de denunciar amb totes les paraules i aquest Comité de Redacció així ho vol fer.

No neguem la responsabilitat que tots i cadascun dels membres del Departament d'Informatius tenim quan acceptem consignes o encàrrecs que sabem que vulneren els principis bàsics de la nostra ètica professional, però les culpes no es reparteixen d'igual manera per a tots.

Fins la seua dimissió al novembre, el control total que sobre els continguts informatius, en contra dels principis deontològics de la professió i de la mateixa Llei de Creació de Radiotelevisió Valenciana, era cosa del director de la cadena, Jesús Sánchez Carrascosa. Ell s'ocupava de fer explícita la seua intervenció. Com a executors de la seua línia desinformativa estaven, principalment, el director adjunt, Ximo Genís, i el cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, juntament amb els tres coordinadors d'Informatius, Lluís Motes, Rafael Medina i Jesús Martínez.

Amb el relleu en la direcció de la cadena, l'arribada de Josep Forner no ha significat cap millora, més aviat al contrari. En més d'una ocasió, des de la Direcció s'ha fet observacions concretes a companys de Redacció.

Assessors directes del director, Josep Forner, es dediquen a cridar l'atenció a membres de la Redacció sobre com han de tractar diferents membres del Govern de la Generalitat.

Ara, la tasca de control, control bàsicament polític, dels programes informatius pareix més centrada en la figura del cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, que amb la relativa pèrdua de paper de Ximo Genís, ha assumit major protagonisme. Al seu costat, els tres coordinadors abans esmentats continuen aplicant els criteris de manipulació i censura.

En un terreny intermedi, entre la base de la Redacció i els directius, es troben els membres dels equips d'edició, editors i assignadors, i, finalment, els nous cap de secció que, en la majoria de casos, actuen com simples vies de transmissió però que no poden defugir una implicació gran en el procés de manipulació i censura ja que la seua participació és imprescindible per a portar-lo a terme.

Farem dos apartats, un primer en què es mostra com es dona la informació que afecta, d'una manera o d'una altra, el Govern de la Generalitat o el Partit Popular i, un segon, que recull multitud de notícies importants que Canal 9 ha amagat a la seua audiència.

1. El que donem. Una radiografia dels nostres informatius

Ho hem referit ja en diverses ocasions al llarg d'aquest treball i ha quedat prou clar quan traduïm els *Notícies 9* a xifres i percentatges, els nostres informatius aposten per la superficialitat, per la defensa dels interessos del Govern de la Generalitat i del PP i deserten del rigor professional mínim que s'hauria d'exigir a un producte periodístic.

El que presentem a continuació és una mostra no exhaustiva, però sí representativa, de com es concreta en el procés de selecció i tractament de temes la manipulació de la informació que permet el model actual dels *Notícies 9* que, considerem, no són, ni de lluny, un reflex mínimament real del que passa al món, sobretot el món que ens queda més a prop.

'Cas Cartagena'

Durant els mesos analitzats, el tractament del *cas Cartagena*, presumpte delictes fiscal del conseller d'Obres Públiques Luis Fernando Cartagena, ha sigut un dels exemples més clars de manipulació política.

El **12 de desembre de 1997**, quan es va saber que el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana es declarava competent en el *cas Cartagena*, el tema ja no va anar ni entre els titulars destacats de la jornada, tot i que l'oposició política va demanar la seua dimissió.

En aquest sentit, la petició de dimissió no va quedar recollida en cap declaració, en canvi, la resposta del president Zaplana, ratificant Cartagena, sí que anava en un tall de veu que durava un minut.

El **6 de gener de 1998** ja apareixia en premsa que el conseller Cartagena hauria de declarar davant el jutge el dia 8, però nosaltres no ho vam donar. I és més, després de comentar-li el fet al cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, aquest es va comprometre a oferir-ho l'endemà i tampoc no ho va fer. Vol dir això que, tot i saber que anava a produir-se, nosaltres no vam informar prèviament de la compareixença judicial del conseller Cartagena, un fet sense precedents en política autonòmica valenciana.

La primera vegada en la història que un conseller de la Generalitat ha de declarar davant un jutge i Canal 9 no ho va anunciar, tot i que ho sabia.

El que és encara pitjor és que el **8 de gener de 1998**, el dia que Cartagena declara davant el jutge pel seu presumpte delictes fiscal, la 1a edició del *Notícies 9*, no només no obri per aquest tema sinó que ni tan sols el destaca en els titulars més importants de la jornada.

Aquell dia van ser titulars de portada de l'informatiu:

- a) L'any passat es van vendre més d'un milió de cotxes a Espanya.
- b) El futur aeroport de Castelló costarà 8.000 milions.
- c) Cal que els llauradors valencians s'associen per a rebre ajudes de la UE.
- d) Tres encaputxats boten foc a una botiga d'un regidor del PP a Euskadi.
- e) Algèria no vol inspeccions de la UE.
- f) Barça i València emparellats en els octaus de final de la Copa del Rei.

Quan tres setmanes després, el **28 de gener de 1998**, Cartagena va comparéixer davant la Diputació Permanent de les Corts, el tema tampoc no va obrir informatiu, es va considerar més important la situació de prealerta de pluges.

La gravetat de la manipulació informativa arran del *cas Cartagena* es fa més greu quan el **divendres 13 de març** es coneix que nous informes pericials impliquen el conseller en la possessió de dipòsits opacs. La premsa ho publica al dia següent. Nosaltres no informem de res. La importància de les dades aparegudes, aquestes que nosaltres no donem tot i estar en els diaris, es confirma quan dos dies després, el diumenge 15 de març, Cartagena dimiteix.

Aqueix diumenge **15 de març** nosaltres recollim la notícia obrint els dos informatius, cosa molt correcta. El que ja pareix més discutible és que no es faça ni una sola informació explicant exactament de què s'acusa el conseller dimittit, què és això de les cessions de crèdit i què és el que, suposadament, ha fet Cartagena que no podia fer. Un altre aspecte que deixa clara la intenció final del plantejament de la nostra informació és comparar quant de temps es dedica a les opinions sobre la dimissió del mateix Cartagena i dels que li fan costat i quant es dona a l'oposició.

Aquests són els comptes:

Repartiment de talls de veu en la dimissió de Cartagena. 15 de març		
	Opinions del PP	Opinions de l'oposició
Notícies 9 1a Edició	3 minuts i 34 segons	59 segons
Notícies 9 2a Edició	3 minuts i 1 segon	57 segons

Més curiós encara és veure com el **dilluns 16 de març**, el dia després de la dimissió del conseller, el primer conseller en tota la història de la Generalitat que dimiteix per un suposat cas de corrupció, en la 1a edició del *Notícies 9*, no apareix cap referència concreta. Cap.

En la 2a edició sí que hi ha un vídeo al respecte. Va en titulars però la informació apareix als 44 minuts d'informatiu i la peça muntada quasi si arriba al minut.

'Cas Dolores'

Recordem: dos dirigents del Partit Popular van firmar un document que garantia diverses i generoses inversions de les institucions si un grup municipal independent de l'ajuntament alacantí de Dolores ajudava els populars en una moció de censura.

El cas ha sigut un dels més recents terratrèmols polítics de la Comunitat Valenciana. Fins i tot va arribar a les Corts en un debat monogràfic. Però sorprenentment per al nostre cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, no era notícia.

Aquest va ser el pas del *cas Dolores* pels informatius de Canal 9.

El cas va esclatar el dijous **5 de març de 1998**. Diversos diaris publicaven la notícia. Mentre la informació només estava en els diaris, ningú no va plantejar que s'haguera de donar o almenys no es va fer explícitament davant els directius del departament. Quan, a la vesprada del mateix dia, va aparèixer en teletips va ser quan es va anar al cap d'Informatius a dir-li que calia incloure el tema en el *Notícies 9*. Pérez Rico va contestar al redactor que no, que allò no era notícia.

El cas és que el tema no va aparèixer en els nostres informatius fins dilluns següent, quan el tema ja portava quatre dies en la primera pàgina de tots els diaris i de totes les ràdios i quan ja només faltaven tres dies perquè les Corts debateren el tema.

Del fet que sempre tracten de reduir la importància de totes aquelles coses que poden afectar el PP negativament és una bona prova el tractament donat a la sessió parlamentària sobre el *cas Dolores* el dia **11 de març de 1998**. El nostre informatiu de major audiència d'aquell dia, la 1a edició, no va obrir amb aquest tema. Primer anava la *masclètà* habitual d'aquelles jornades i després, abans de parlar del debat a les Corts, es va informar que 150 falles anaven a rebre una protecció especial el dia de la *cremà* i que el vent estava bufant molt fort, que podia arribar als 80 quilòmetres per hora i que anava a afectar tota la Comunitat Valenciana. Tot això abans del debat d'un cas de suposada corrupció política que afectava el Partit Popular.

El tractament de la sessió de les Corts també va tenir les seues particularitats.

La més destacada la correcció que el cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, va fer en l'entradeta de la notícia, l'únic lloc en què es deia que hi havia un document que comprometia el PP a fer determinades

inversions a Dolores. Precisament això és el que va fer desaparèixer el cap d'Informatius. D'aquesta manera no se sabia que el pacte d'inversions extramunicipals era per escrit i firmat per dirigents del PP que no tenien res a veure amb l'Ajuntament de Dolores.

Després, en els vídeos, com ocorre sempre, la desproporció era absoluta a favor del Govern de la Generalitat. Cinc talls de veu eren a favor del Govern i només dos eren crítics.

De vesprada, en la 2a edició del *Notícies 9*, el debat a les Corts era la primera notícia. Una clara millora respecte al migdia. La desproporció de tractament a favor del Govern continuà: sis talls de veu a favor, només dos en contra. Però n'hi ha més: l'equip d'edició de la vesprada havia decidit que no es feren peces separades del debat sinó una conjunta. El vídeo ja estava fet però el mateix director de la cadena, Josep Forner, segons va dir Pau Pérez Rico, va ordenar que es fera notícies per separat de les intervencions del Govern i de l'oposició. La proporcionalitat ja l'hem comentada abans.

Canal 9 va tardar quatre dies a donar el cas *Dolores* perquè, segons el cap d'Informatius, no era notícia.

Notícies econòmiques? Només les bones

Sempre passa el mateix: si la notícia economia a donar és bona, la informació es posa molt destacada; si és roïna, es fa el possible per a maquillar-la o s'amaga tant com es pot.

Una altra característica és que si la informació és negativa es dona la dada referida a Espanya i, cap al final, es passa de puntetes per la Comunitat Valenciana.

Vegem uns exemples que aclareixen el que diem:

Hem recollit diverses notícies de tipus econòmic, totes emeses en diferents *Notícies 9* 1a edició. Les unes són el que s'entén per bones notícies i les altres són roïnes. En el següent gràfic es veu com són tractades de forma distinta, com es prima les positives i es col·loca les negatives en plans secundaris.

TRACTAMENT DE NOTÍCIES ECONÒMIQUES SEGONS SIGUEN BONES O NO

	CONSIDERACIÓ	EN SUMARI	EMESA ENTRE LES 10 PRIMERES NOTÍCIES	TALLS DE VEU
26-9-97. Atur baixa a la CV 3.700 persones (maig-juliol)	BONA	SÍ	SÍ	SÍ (Zaplana)
7-11-97. Atur baixa a la CV 11.300 persones (juny -agost)	BONA	SÍ	SÍ	SÍ (Such)
9-12-97 Baixa atur a la CV 4.600 (novembre)	BONA	SÍ	SÍ	SÍ (Ripoll-Rato)
18-2-98. Balanç atur Espanya any 97, 1.000 persones per dia	BONA	SÍ	SÍ	SÍ (Rato)
14-7-97. Atur puja en la CV 3.600 persones (març-maig)	ROÏNA	NO	NO	NO
12-9-97. IPC creix en agost un 0'5%	ROÏNA	NO	NO	NO
9-2-98. Atur puja a Espanya 15.000 persones (desembre)	ROÏNA	NO	NO	SÍ (Olivas-Pimentel)

Podríem trobar desenes d'exemples com els mostrats, la tònica és sempre la mateixa.

Del gràfic anterior és especialment cridanera una circumstància. Observe's la diferència entre la primera notícia i la que fa cinc. Són molt paregudes. Es tracta de dos períodes de tres mesos de l'any 97 i de xifres quasi idèntiques. En el primer cas, quan la desocupació baixa a la Comunitat Valenciana 3.700 persones, nosaltres obrim informatiu; en l'altra, quan passa just al contrari, que augmenta 3.600 persones, és la notícia número 22.

Dos fets econòmics idèntics tenen diferent tractament segons siguin positius o negatius: si en un trimestre del 97 l'atur es redueix en 3.700 persones, obrim informatiu; si creix en 3.600, és la notícia número 22.

En l'apartat econòmic, i en la línia ja comentada, és un bon exemple del que passa habitualment el que va passar el **14 d'octubre de 1997**. Aquell dia es va saber que la inflació va pujar al setembre a Espanya un 0'5 per cent i que a la Comunitat Valenciana va pujar una dècima més. L'entrada de la notícia que recollia aquesta informació comentava les dos dades i també que, tot i l'augment, Espanya complia els requisits de la moneda única. Després de ser revisada pel coordinador d'Informatius, Lluís Motes, la referència a la dada d'àmbit espanyol i al fet que es complien les condicions de l'euro es mantenien però la que tractava del major augment a la Comunitat Valenciana va desaparèixer.

Manifestacions? Segons de qui. 9 d'Octubre de 1997

La notícia sobre la manifestació de més de 10.000 persones convocada per la Comissió 9 d'Octubre anava en un bloc festiu per darrere d'un homenatge de les falles del districte marítim que va arreplegar 300 persones. A aquest segon acte es dedicava 31 segons d'imatges, a la manifestació només 14.

El més curiós és que altres concentracions molt menys nombroses merequen una atenció nostra molt major. Així, el dia **21 de desembre de 1997** una concentració d'encara no 100 propietaris de gossos que reclamaven un lloc per a passejar tranquil·lament els seus animals al llit vell del Túria, a València, va aconseguir un vídeo de més d'un minut i mig.

Inversions al port. 14 d'octubre de 1997

La notícia es referia a la firma de la cessió del port a la ciutat de València.

Portava dos detalls dignes de ser considerats: una errada i una omisió que, com sempre, beneficiava el PP. L'errada és que unes declaracions en què el ministre de Foment, Arias Salgado, parlava del total de la inversió pressupostada del seu ministeri a la Comunitat, uns 70.000 milions de pessetes, quedava com la inversió al port. La declaració en qüestió anava entre dos talls de veu, un del president Zaplana i un altre de l'alcaldeessa Barberà, referits al port. En no fer cap aclariment el que s'entenia és que el ministeri anava a invertir 70.000 milions al port.

L'omisió és que no es va dir res, absolutament res, de les nombroses manifestacions i protestes del veïns del port sobre com s'havia acordat la cessió i les seues conseqüències.

Retallant Romero. 15 d'octubre de 1997

Amb motiu dels 100 dies al capdavant del PSPV, Joan Romero va fer una roda de premsa.

El periodista que la va cobrir va començar la notícia amb les crítiques que Romero havia fet de la gestió del Govern Zaplana i va posar un tall de veu al respecte.

Després de ser revisada pel coordinador d'Informatius, Lluís Motes, la notícia es va centrar en la crisi interna del PSPV (polèmica entre renovadors i lermistes) i es va llevar el tall de veu. Motes volia posar una declaració en què Romero criticava els seus propis companys de partit i, com que no es tenia, la notícia va anar sense tall de veu.

Genoveva Reig-'Levante'. 22 d'octubre de 1997

En els dos informatius del dia es dona la notícia de la multa a un periodista del diari *Levante* per intromissió il·legítima en l'honor de la subdirectora del gabinet del president Zaplana, Genoveva Reig. De vesprada, fins i tot es posa declaracions de l'esmentada Genoveva Reig.

El curiós del cas és que es dona aquesta informació quan mai no es recull en els informatius sentències paregudes i, a més, es dona la circumstància que en la primera edició qui escriu la notícia és el mateix coordinador d'Informatius, Lluís Motes.

Obres del PP versus obres del PSOE. 28 d'octubre de 1997

En l'informatiu *Metropolità* trobem un exemple claríssim de la defensa dels interessos polítics del Partit Popular i de com, en ocasions, el mateix model organitzatiu de la casa porta a situacions caricaturesques com la que esmentem a continuació.

Es tracta de dos notícies que van seguides que parlen d'obres al centre de dos ciutats (Elx i Alacant) per a la construcció d'aparcaments subterranis.

L'entradeta de la notícia que fa referència a Elx (alcalde socialista) diu : **“Els veï ns i els comerciants del carrer de Jaume Navarro d'Elx no han deixat de protestar des que van començar les obres de l'aparcament subterrani de la plaça de Barcelona. Els propietaris dels comerços diuen que les vendes han baixat un 60% i els veï ns no veuen assequibles les places de garatge”**. Després hi ha quatre talls de veu de gent protestant per les obres i el vídeo acaba amb aquesta referència: **“... la pol· lèmica continua”**.

Immediatament comença l'entradeta de les obres de l'aparcament d'Alacant (alcalde del PP): **“Els veï ns i els conductors de la ciutat d'Alacant hauran de tenir un poquet més de paciència. Al final d'esta setmana dos punts neuràlgics més, Calderón de la Barca i l'Avinguda de la Constitució, es tallaran al trànsit”**. El vídeo comença explicant tots els problemes que solucionarà l'aparcament subterrani quan estiga fet, no hi ha ni un sol tall de gent que proteste i acaba dient que és millor no agafar el cotxe i utilitzar el transport públic, que així, a més, no es contamina la ciutat.

La rebaixa dels peatges. 31 d'octubre de 1997

La informació sobre la rebaixa dels preus de l'autopista entre Alacant i Tarragona se centrava en l'aspecte positiu que representa el descens, entre el 30 i el 40 per cent, dels peatges i passava de puntetes sobre la prolongació de la concessió.

En concret, el vídeo portava fins a 7 talls de veu a favor de la baixada de preus però no en recollia cap ni dels grups cívics contraris a l'allargament de la concessió, ni dels partits polítics oposats a aquesta (fins i tot, el soci de govern del PP, Unió Valenciana, ho va criticar). Tampoc no es parlava de les diferents resolucions que hi ha aprovades per les Corts en què es demanava la gratuïtat de l'autopista.

'Cas Aurelio Hernández'. 11 de desembre de 1997

Les declaracions judicials dels imputats per la contaminació d'un riu, el Magre, que va ser el segon tema del *Notícies 9* 1a edició, no van aparéixer en l'informatiu de la vesprada. Per què?

La raó és que un dels que declarava era Aurelio Hernández, alcalde del PP de Càrcer i secretari a proposta del PP del Consell d'Administració de RTVV. Quan el cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, va veure que en la informació se citava Aurelio Hernández i, fins i tot, apareixia la seua imatge, va demanar explicacions al redactor que l'havia feta i aquella vesprada la notícia, tan important al matí, ja no va aparéixer en la 2a edició.

El Govern respon a notícies no donades. 12 de desembre de 1997

Feia uns dies que s'havia conegut, per diferents diaris i ràdios, la proposta del Partit Socialista del País Valencià per a la renovació de la seua quota de membres en el Consell Valencià de Cultura: es parlava d'incorporar l'exrector Ramon Lapiedra, el metge Sanchis Guarner, etc. Nosaltres no havíem informat de res al respecte.

El dia 12 vam emetre unes declaracions del president Zaplana des de Moscou en què criticava la proposta socialista i l'acusava de partidisme ideològic.

Que no haguérem donat la notícia no va ser impediment per a donar la resposta de Zaplana.

El Govern respon a notícies no donades (2). 1 de febrer de 1998

El dia anterior, el diari *Levante* havia publicat que una determinada concessió d'obres de l'anomenada Ciutat de la Justícia s'havia donat a empresaris pròxims al Partit Popular. Canal 9 no només no es va fer ressò de la notícia sinó que vam enviar una càmera al portaveu del Govern de la Generalitat, José Joaquín Ripoll, perquè contestara la informació del diari.

El mateix cap d'Informatius Pau Pérez Rico va ser qui es va ocupar del tractament i preredactat de la notícia.

El Govern respon a notícies no donades (3). 27 de març de 1998

El viatge del president Zaplana al Japó, acompanyat de Julio Iglesias, havia rebut moltes crítiques. Altres mitjans i diversos dirigents polítics de l'oposició van acusar Zaplana d'haver intentat llevar protagonisme a altres alts dirigents polítics espanyols que estaven allà, entre ells el ministre Rato; es va criticar que el viatge havia sigut poc rendible pel que feia a inversions; que Zaplana va arribar 45 minuts tard a un sopar que, teòricament, havia de presidir, etc... Nosaltres, com era d'esperar pel comportament habitual que seguim, no vam dir res al respecte.

Això sí, quan el dia 27, el conseller Such va fer una roda de premsa per a contestar totes aquestes crítiques i dir que res no pararia l'enfortiment del poder valencià al món, vam donar les seues declaracions al respecte.

Tot per un directe de Zaplana. 3 de febrer de 1998

El coordinador d'Informatius, Lluís Motes, va provocar la no emissió de diversos vídeos que hi havia fets al voltant de la victòria del Pamesa en la Copa del Rei de bàsquet, ja que va ordenar que s'allargara la connexió en directe amb el Palau de la Generalitat, on els jugadors del Pamesa oferien la copa, en l'espera que el president Zaplana isquera al balcó a fer el discurs.

L'editor d'Esports reclamava que es tallara la connexió ja que a la plaça de Manises no passava res. Però Motes es negava. Al final, els vídeos que l'editor tenia previstos no es van emetre i Zaplana no va eixir al balcó.

Aquell informatiu no va portar la firma de l'editor d'Esports que es va negar al fet que el seu nom figurara ja que, en realitat, l'edició va anar a càrrec del coordinador d'Informatius Lluís Motes.

'Medecinada'. 11 de febrer de 1998

Quan el Govern de Madrid va donar a conèixer la polèmica *medecinada* (retirada de medicaments de la cobertura de la sanitat pública), els informatius de Canal 9 van considerar notícia del dia la reunió que havien mantingut el president de la Generalitat, Eduardo Zaplana, i el de Castella-la Manxa, José Bono, que van firmar un protocol d'intencions.

En concret, en l'informatiu del matí, l'anunci de la *medecinada*, que després ha generat tot un riu de notícies, era la notícia que feia 11.

'Cas Anson'. 16 de febrer de 1998

El dia que va esclatar el comentat *cas Anson*, en què l'exdirector d'Abc denunciava que havia existit una conspiració per a destruir Felipe González, el tema no va anar ni en els titulars més destacats de la jornada.

Aquell dia vam obrir l'informatiu del matí amb la boira de primera hora que havia afectat diverses poblacions valencianes.

El Govern sempre contesta. 26 de febrer de 1998

En la mateixa línia de l'anterior, aquell dia es va cobrir un acte sindical en què UGT i CCOO demanaven una política més decidida de creació de llocs de treball. El vídeo portava declaracions dels dos secretaris generals dels sindicats.

Acabada aquesta peça vam incloure un tall de veu del subsecretari de Treball de la Generalitat, Vicent Gomis, que contestava les crítiques dels representants sindicals.

Davant la crítica de les centrals Canal 9 envia ràpidament un equip al Govern de la Generalitat. Una pràctica que no és, ni de bon tros, l'habitual ja que si la notícia era l'acte sindical, l'habitual és que la informació es limite a això.

Si seguïrem l'exemple ací esmentat, totes les notícies haurien de portar un vídeo complementari de resposta per al·lusions. Podria ser una qüestió que caldria valorar, però ara, que només hi haja resposta quan l'al·ludit és el Govern de la Generalitat, és tota una prova de manipulació.

Precisament, per a veure la diferència a l'hora de donar o no la possibilitat d'expressar-se a totes les parts al·ludides o implicades en una informació, val la pena rescatar una notícia del dia **24 de desembre de 1997**, una radiografia idíl·lica de la sanitat pública valenciana. Es tracta del balanç anual de la Conselleria de Sanitat. Es diu que les llistes d'espera han baixat un 80 per cent, que hi ha més intervencions quirúrgiques, menys despesa i més activitat de consultes. És evident que l'oposició política o els sindicats de la sanitat tenen opinions molt diferents però com que la notícia és el balanç de la Conselleria no hi ha respostes a les dades que aquesta ofereix. A diferència del cas anterior, ningú no va a buscar la contestació d'altres implicats en el tema.

Falles a Benidorm. La filla de Zaplana. 19 de març de 1998

La decisió de fer una retransmissió en directe de la falla de Benidorm, on una filla del president de la Generalitat, Eduardo Zaplana, era fallera major es va prendre entre dimarts dia 17 i dimecres dia 18, a ultimíssima hora, quan es va saber que el president es desplaçava a allí.

A corre-cuita es va avisar l'equip que habitualment segueix Zaplana en els seus desplaçaments de caràcter oficial per més que aquest era un acte absolutament privat. A l'equip desplaçat se li va arribar a insinuar que havia d'entrevistar Zaplana com si s'hagueren trobat per casualitat amb ell, cosa a la qual es van negar.

Es va escollir la retransmissió de la falla en qüestió per tenir com a fallera a qui tenia ja que no era la que havia guanyat el primer premi de la ciutat. Paral·lelament es va decidir, també a última hora i per a equilibrar provincialment les falles a cobrir, retransmetre també la *cremà* d'una falla a Castelló, i es va triar Borriana.

Aquella nit a Benidorm, al costat de la unitat mòbil, va estar Juan Díaz, coordinador de delegacions i home de confiança del director de la cadena Josep Forner, que fins i tot va intentar dir a l'equip desplaçat quines preguntes havien de fer a Eduardo Zaplana.

2. El que no donem. Absències que no són casuals

- ⇒ **El dirigent del Partit Popular de Catalunya, Enrique Lacalle, declara que va utilitzar Javier de la Rosa per a finançar el PP en les eleccions de 1989 i 1991.**
- ⇒ L'oposició, diferents ajuntaments i policies locals critiquen la descoordinació dels Serveis d'Emergència i Protecció Civil en les pluges de la primavera d'octubre.
- ⇒ Se celebra la IX Edició dels Premis de Novel·la Ciutat d'Alzira. Guanya l'escriptor de Sueca, Josep Franco.
- ⇒ La Delegació de la Comunitat Valenciana a Brussel·les té una presència mínima en les gestions econòmiques valencianes davant la UE i l'assistència del delegat, Juan José Bayona, és només de tres dies a la setmana.
- ⇒ Apareix la primera publicació per a joves escrita en valencià *El Micalet Galàctic*.
- ⇒ El Govern de la Generalitat reduirà en tres anys a la meitat el finançament públic dels Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana.
- ⇒ Durant el primer semestre de 1997 no es va fer ni un sol avortament als hospitals públics de la Generalitat, mentre que se'n van realitzar 455 en clíniques privades.
- ⇒ Els rectors de les Universitats espanyoles no accepten la comissió negociadora plantejada pel Ministeri d'Educació per a tractar la reforma universitària.
- ⇒ **Els perits judicials ratifiquen davant la jutgessa de Delictes Monetaris que el conseller Luis Fernando Cartagena era el titular d'unes cessions de crèdit per 164 milions de pessetes.**
- ⇒ **Celebració dels Premis Octubre.**
- ⇒ Alfonso Guerra acusa el PP de Galícia d'estar implicat en les xarxes del narcotràfic gallec.
- ⇒ S'arxiva el cas *Sogecable*.
- ⇒ Els 17 alcaldes de la comarca de la Ribera critiquen la insensibilitat del president de la Generalitat davant les peticions dels municipis que van patir els aiguats de final de setembre i primavera d'octubre.
- ⇒ El PP de Castelló dedica un carrer a Joan Fuster.
- ⇒ El grup Elkarri fa una proposta de reinterpretació de la Constitució per a posar fi a la violència a Euskadi. Tots els partits polítics s'hi mostren receptius.

- ⇒ Un avantprojecte de llei del Govern central sobre administració pública admet que Catalunya, Comunitat Valenciana i Balears tenen “llengua pròpia coincident”. El president de la Generalitat, Eduardo Zaplana, considera que la menció pot referir-se només a Catalunya i Balears.
- ⇒ Sueca honra la memòria de l'escriptor Joan Fuster amb una ofrena floral a la seua tomba profanada.
- ⇒ **La Comunitat Valenciana rebrà 3.300 milions de pessetes (un 4'8%) dels 70.000 de finançament sanitari suplementari acordats pel Consell de Política Fiscal i Financera. L'assignació per habitant de la Comunitat Valenciana és de les més baixes d'Espanya.**
- ⇒ La direcció del PP a la Comunitat Valenciana avisa els seus càrrecs públics, en una reunió a Orpesa, que Unió Valenciana pretén fer seus determinants projectes allà on governen conjuntament per a traure'ls rendibilitat política.
- ⇒ El Consell de Ministres aprova un projecte de llei encaminat a poder privatitzar els canals autonòmics de televisió.
- ⇒ Mor a Mallorca el poeta Blai Bonet, Premi Nacional de Literatura l'any 1988.
- ⇒ **PP i UV rebutgen a les Corts ajudar les 3.000 famílies excloses del Pla de la Vivenda per haver comprat la seua casa en el període transitori entre els dos plans.**
- ⇒ **Xiulada al cantant valencià Raimon, per parlar en valencià, durant el recital-homenatge a Miguel Ángel Blanco a la plaça de bous de Las Ventas de Madrid.** (a) Tema d'obertura dels informatius de TV i ràdio i de portada en els diaris i b) nosaltres havíem fet dos vídeos previs a la celebració del concert, anunciant-lo).
- ⇒ Roda de premsa de Raimon en què es queixa de la intolerància de què va ser objecte en el recital de la plaça de Las Ventas.
- ⇒ El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, diu que CiU està disposada a trencar el pacte amb el PP si el president Aznar no condemna la xiulada a Raimon.
- ⇒ La despesa de Personal de l'Ajuntament de València pujarà el 1998 un 6'1 per cent, el triple que l'IPC. Els sous dels alts càrrecs són els que més pugen.
- ⇒ **El primer ministre anglès, Tony Blair, i el líder del Sinn Féin, braç polític de l'IRA, Gerry Adams, es reuneixen per primera vegada en 75 anys a la seu de la presidència del Govern anglès per a parlar de la pau a l'Ulster.** (Tant TVE com TV3 aquell dia van obrir els informatius amb aquesta notícia).
- ⇒ Els candidats del PSOE al Consell Valencià de Cultura seran Rosa Serrano, Enedina Lloris, Manuel Sanchis Guarner i Ramon Lapiedra. (Notícia coneguda l'11 de desembre de 1997).

- ⇒ **El rector de la Universitat d'Alacant, Andrés Pedreño, és reelegit amb el 88 per cent dels vots.**
- ⇒ Reunió a València dels rectors de les universitats espanyoles i alemanyes per a parlar de finançament i qualitat de l'ensenyament universitari.
- ⇒ Mor a València el poeta César Simón.
- ⇒ Mor a Bétera l'editor i polític valencianista Valerià Miralles.
- ⇒ Iberia nega que el president Zaplana haja tingut cap contacte amb la companyia sobre el manteniment d'uns determinats reactors en aeroports valencians.
- ⇒ El president de les Corts Valencianes, Héctor Villalba, acusa el president de la Generalitat de vetar la seua assistència a actes oficials, des de la presentació de la Fundació Max Aub a la recepció de Nadal de la Generalitat.
- ⇒ **El Parlament de Catalunya aprova la Llei del Català i s'enceta un dur enfrontament dialèctic entre CiU i el PP. El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i el vicepresident del Govern, Francisco Álvarez Cascos, intercanvien desqualificacions. Els convergents apunten que el pacte a escala d'Estat entre CiU i el PP pot perillar.**
- ⇒ L'IVAJ es nega a utilitzar la denominació oficial ELX per considerar-la "catalanista".
- ⇒ **El Síndic de Comptes denuncia que el Govern de la Generalitat no va incloure en els resultats de 1996 més de 10.000 milions de pessetes de despeses del Servei Valencià de Salut. L'informe del Síndic de Comptes constata que les empreses públiques de la Generalitat van tenir l'any 96 unes pèrdues de 40.000 milions de pessetes, un 50 per cent més que l'any anterior.**
- ⇒ **El Consell admet que Zaplana va usar un helicòpter per a arribar a temps a un partit de futbol.**
- ⇒ El subdelegat del Govern de Castelló diu que el cas del "jardí dels horrors" ha provocat que "almenys els americans del nord hagen sabut que existeix Castelló, cosa que no està malament".
- ⇒ L'oposició en bloc acusa el president de la Diputació de València, Manuel Tarancón, d'adjudicar el Centre per a la Dona a familiars de càrrecs del PP.
- ⇒ Més de 300 joves protesten a Vila-real contra la política lingüística de l'IVAJ. Hi ha incidents.
- ⇒ **Un jutge impedeix que l'Ajuntament d'Alacant done permís d'obres per a fer una urbanització a una empresa en què l'alcalde Díaz Alperi té el 25 % de participació.**
- ⇒ **Els secretaris d'Estat cobraran un 30% més de sou.**

- ⇒ El Defensor del Poble demana al Govern que no elimine la deducció per interessos de vivenda.
- ⇒ L'Ajuntament de Benidorm renuncia a cobrar 4.000 milions de pessetes en impostos a Terra Mítica.
- ⇒ El ballarí Antonio Canales arriba quatre hores tard a unes classes magistrals que havia de donar a Alcoi per acompanyar al president Zaplana. S'enceta una polèmica ja que Zaplana nega l'acusació i Canales es ratifica.
- ⇒ El regidor independent d'Alboraia descobreix que el PP va intentar comprar-lo oferint-li un càrec.
- ⇒ Monumental embós de trànsit a l'eixida de València cap a Ademús a causa de la celebració de Cevisama a la Fira de Mostres.
- ⇒ El PSOE denuncia que el PP ha col·locat més de 30 càrrecs del partit en la Diputació de València. Es dona un llistat.
- ⇒ El Consell desvia a publicitat 300 milions de pessetes que inicialment anaven destinats a Sanitat, Educació i Serveis Socials.
- ⇒ L'alcalde d'Alacant, Díaz Alperi, ordena desallotjar per la força un grup de gitanos que havien tret pancartes demanant vivendes durant un ple de l'ajuntament alacantí.
- ⇒ Familiars de Blasco Ibáñez i de Teodor Llorente es reuneixen per a presentar 750 cartes inèdites de Llorente i defensen que les posicions de l'un i de l'altre no estaven tan allunyades.
- ⇒ **El PP d'Oriola es nega a investigar presumptes irregularitats municipals.** De tot el *cas Oriola*, presumpta estafa de què un regidor del PP acusa l'alcalde de la ciutat, només s'ha fet un plató, 40 segons. La notícia recollida era que el Partit Popular de la Comunitat Valenciana havia obert una comissió d'investigació sobre el tema. No s'explicava quines eren les denúncies i acusacions concretes que s'havien fet.

El llistat ací exposat no pretén ser un recull exhaustiu de les notícies que han quedat fora dels nostres informatius. Només és un exemple que serveix per a fer-se una idea clara de quins són els temes, quines les qüestions i quins els assumptes problemàtics davant els quals els informatius de Canal 9 tanquen els ulls. En resum, es tracta d'una mostra de la realitat que ignorem.

Incompliments de tot tipus

En un seminari recent, a la Facultat de Periodisme del CEU San Pablo, a un membre d'aquest Comitè que participava en ell li van preguntar que com podia ser que existint l'Estatut de Redacció els informatius de Canal 9 patien tanta manipulació política i tanta falta de rigor professional en la selecció dels temes.

La resposta, com no podia ser d'una altra manera, va ser que l'Estatut de Redacció, a Canal 9, és paper mullat i, com que els nostres directius no tenen voluntat de complir-lo, en la pràctica no existeix.

Servisca aquesta anècdota per a encetar aquest capítol que pretén posar de manifest aquest repetit incompliment de l'Estatut de Redacció. Aprofitarem l'apartat per a afegir altres greus incompliments que, sumats, fan del nostre departament d'Informatius un regne d'abusos per damunt de qualsevol normativa, tinga aquesta el caràcter que tinga.

L'incompliment de l'Estatut de Redacció

Serà, segurament, un poquet llarg però no podem deixar d'obrir aquest apartat amb un parell de cites del director general d'aquesta casa, Josep Vicent Villaescusa. Són paraules del nostre director general davant l'òrgan de representació del poble valencià, les Corts. Les va pronunciar el dia 30 de setembre de 1996.

Deia el Sr. Villaescusa, parlant dels nostres informatius:

“ ...uns informatius amb una orientació clarament professional, sense cap mena de censura o pressió política sobre els professionals.

La prova més evident d'això és que hem sigut la primera cadena de televisió espanyola que hem firmat amb els representants dels periodistes un Estatut de Redacció que regula la lliure circulació d'idees i opinions; un estatut que desplega la clàusula de consciència i el secret professional dels periodistes, reconeguts en la Constitució Espanyola. El document reconeix la llibertat de l'informador com una peça fonamental del sistema de llibertats que consagra l'estat de dret, la seua seguretat jurídica i les adequades condicions de la seua tasca són la garantia del dret a la informació per banda dels ciutadans.

La Direcció General de RTVV valora per tot el que hem exposat, que la transcendència social del treball dels informadors exigia la redacció i la signatura d'aquest estatut de redacció. Un text, fruit ell mateix, del diàleg i del consens democràtic entre les parts, que emmarca i desplega les condicions que possibiliten l'autonomia intel·lectual dels informadors de Canal 9 i Ràdio 9 i les seues relacions professionals amb les respectives empreses.

Crec, veritablement, que hem de felicitar-nos col·lectivament per haver obert aquest camí de col·laboració entre els diversos sectors implicats en RTVV que ha fet possible l'Estatut de Redacció”.

I afegí el Sr. Villaescusa aquell 30 de setembre de 1996 davant les Corts:

“L'esforç que hem fet per a arribar a l'acord de l'Estatut de Redacció, ser pioners i ser els primers que des de València podem posar en marxa un estatut de redacció de la televisió pública és molt important, perquè eixe estatut de redacció dóna, entre altres, la possibilitat que la mateixa redacció, en un Comitè de Redacció triat per ella, marque la línia informativa. Jo no sé si les seues senyories s'adonen de la importància que té eixe instrument com a garantia de treball i de clarificació democràtica de la mateixa elaboració i del mateix procés d'elaboració de notícies. És a dir, estem molt satisfets d'això perquè eixa és la millor garantia perquè la consideració del que és normal, important o no, en la informació del dia a dia, cultural o política, vinga marcada pels mateixos professionals de la cadena, pel mateix Consell de Redacció”.

Villaescusa va arribar a dir davant les Corts que, amb l'Estatut de Redacció, el mateix comitè marcaria la línia informativa.

Evidentment la Redacció mai no ha pensat que podria marcar la línia informativa de la casa gràcies a l'Estatut. No és la nostra competència per més que el director general, en un intent d'usar l'Estatut com a eina de propaganda i vendre'l com a garantia universal, així ho haguera dit. Nosaltres l'únic que reclamem és el compliment de l'Estatut, ni més ni menys. I ara està incomplint-se de totes totes.

No cal que a aquestes altures tornem a la manipulació política i a la censura que són pràctica habitual en la redacció d'informatius de Canal 9 i de les quals ja hem donat prou proves. Són, és clar, l'incompliment número u de l'Estatut ja que deixen en res l'article 4 que consagra en altres principis que “els informatius de TVV són veraços, imparcials i objectius”.

Però hi ha molts incompliments més.

Cal dir d'entrada que la peça clau que explica el seguit d'irregularitats a què ens referirem és el cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, que amb la seua actitud absolutament hermètica, no dialogant i poc respectuosa amb el que mana l'Estatut i amb el mateix Comitè fa impossible la seua aplicació efectiva.

L'actitud manipuladora, no dialogant i poc respectuosa del cap d'Informatius, Pau Pérez Rico, impossibilita l'aplicació de l'Estatut de Redacció.

El primer amb què topa aquest Comitè és amb la total oposició del cap del departament a fer efectiu el compliment de l'article 16 de l'Estatut pel que fa al paràgraf que preveu que **“serà funció del Comitè de Redacció avaluar l'adequació dels diversos programes de contingut informatiu als principis generals recollits en l'article 1, suggerint i plantejant iniciatives a la Direcció per a crear, potenciar o modificar determinades línies de la programació informativa”**. No hi ha cap possibilitat que nosaltres puguem **“crear, potenciar o modificar determinades línies de la programació**

informativa”, i no n’hi ha cap perquè, en quasi dos anys de vigència de l’Estatut, la Direcció d’Informatius mai no ha recollit ni aplicat cap de les nostres nombroses observacions, propostes, crítiques, etc.

Ni tan sols quan el Comitè de Redacció va entregar la *1a Memòria de seguiment d’Informatius*, un estudi de prop de 60 fulls, complet com mai no se n’havia fet cap en aquesta casa i que es va lliurar el juny de 1997, la Direcció del Departament (ni tampoc la de la cadena ni la Direcció General) no van considerar oportú discutir el que allí es deia ni tampoc traure’n conclusions amb vista al futur.

Però amb relació a aquesta absoluta manca de vertader diàleg, val la pena afegir que des de l’elecció de l’actual Comitè de Redacció, que es va fer al desembre, el cap d’Informatius només ens ha convocat a una reunió, cosa que contravé el mateix article 16 de l’Estatut que diu que **“la Direcció d’Informatius convocarà, almenys mensualment, una reunió amb el Comitè de Redacció”**. No hi va haver reunió al desembre, tampoc al febrer i tampoc al març .

El que empitjora encara les coses és que els membres del Comitè li hem reclamat en diverses ocasions la convocatòria de les reunions i el cap d’Informatius sempre s’ha negat, fins i tot per escrit, remetent-nos a possibles reunions que poguérem tenir amb el director de la cadena i en les que ell també estaria present. És clar que una cosa no té res a veure amb l’altra. Ningú no es planteja que davant del director de la cadena el Comitè i el cap d’Informatius enceten una discussió sobre cadascun dels temes que genera el dia a dia d’una redacció.

Incidint un poquet més en aquesta absoluta inexistència de diàleg entre el Comitè de Redacció i la Direcció d’Informatius cal afegir que és habitual que nosaltres ens assabentem dels canvis i modificacions en la programació informativa a través dels diaris o, en el millor dels casos, de companys que, per la seua faena, estan al corrent del que es proposen els nostres directius.

Res de la nova programació del segon canal Notícies 9 ens va ser consultat, ni vam tenir ocasió d’aportar cap idea. Ningú no ens va anunciar prèviament la nova organització de la redacció a partir dels caps de secció. La veritat és aquesta. S’allarga o es redueix un noticiari, s’afegeixen uns microespais o altres, es fa un programa matinal de debat, es posen o es lleven els butlletins horaris, apareix o desapareix un determinat espai esportiu dominical, i molts canvis més que, mai, mai no se’ns han comentat.

Sobre les propostes de nomenaments, aspecte regulat en l’article 14 de l’Estatut, també hi ha hagut constants incompliments.

L’article diu que **“abans que la Direcció General de RTVV procedisca al nomenament del director d’Informatius de TVV i dels coordinadors, aquella farà arribar la proposta de nomenament a la Redacció. Si els dos terços de la Redacció s’oposaren a l’esmentada proposta, s’adreçarà un escrit raonat a la Direcció General que tindrà en compte aquesta opinió sense caràcter vinculant. El nomenament d’editors, assignadors i semblants seguirà el mateix procediment”**.

El que ha passat és, en primer lloc, que les propostes mai no ens han arribat de Direcció General com és preceptiu. Però això no és el més important. El que és de tot punt denunciabile és que en bona part dels nomenaments les propostes a la Redacció han arribat quan els càrrecs interessats ja estaven exercint les funcions per a les quals encara no havien sigut votats. Que a la gent se la trie per un concepte i desenvolupe una funció diferent és una altra de les coses que també es dona.

A banda de tot això, Pau Pérez Rico no ha dubtat a l’hora de pressionar la Redacció contra el Comitè. Així, en diferents ocasions, davant crítiques nostres s’ha dirigit a diversos companys incitant-los a oposar-se a nosaltres.

Per si tot això no fóra suficient, en arribar períodes preelectorals per al Comitè de Redacció, ha pressionat companys a fi que presentaren la seua candidatura.

I quan ha tingut ocasió de parlar del treball del Comitè de Redacció fora de la casa, com quan el passat 20 d'octubre davant el Consell d'Administració de RTVV va analitzar la nostra *1a Memòria de seguiment d'Informatius*, segons alguns membres del mateix Consell i segons va recollir la premsa, ha desqualificat la tasca que fem, ens ha titllat de sectaris, de defensar interessos personals i d'anar contra l'empresa. Tot menys rebutjar amb arguments les repetides acusacions que en aquella memòria li fèiem de manipulador i censorador.

El corollari d'aquesta actitud va ser, com ja hem apuntat en un capítol anterior, depurar els tres membres periodistes de l'anterior Comitè de Redacció que van passar, contra la seua voluntat, de seccions en què estaven del tot consolidats al departament d'Esports, dos, i a un programa de reportatges socials, el tercer.

Cal sumar a això, encara que aquesta és una qüestió que també compromet el director de la cadena i sobretot el director general, Josep Vicent Villaescusa que es va responsabilitzar personalment, que aquest Comitè de Redacció no disposa encara (un any i mig després de l'entrada en vigor de l'Estatut) d'un mínim local, despatx o similar on poder tenir una taula, dos cadires i un arxivador per a poder fer amb un mínim de mitjans la tasca que tenim encomanada. Aquesta situació contravé l'article 22 de l'estatut que obliga l'empresa a donar al Comitè de Redacció les facilitats necessàries per a l'exercici de la seua labor. A hores d'ara només hem aconseguit que se'ns col·loque en una paret de la redacció un suro on enganxar els nostres comunicats a la redacció. Les nostres reunions les hem de fer o en alguna taula que estiga momentàniament lliure o al bar.

Acabem com hem començat.

El passat 16 de febrer, el director general de RTVV, Josep Vicent Villaescusa, deia davant les Corts, segons el diari de sessions, que *“el cap d'Informatius i el coordinador d'Informatius mantenen com a mínim reunions prou periòdiques, una mínima reunió setmanal, amb els representants del Comitè de Redacció... Ells aporten les seues opinions i el coordinador d'Informatius i el cap d'Informatius les seues. Discuteixen minuciosament totes les qüestions que es plantegen, i la immensa majoria de voltes arriben a acords. Altres voltes no és possible l'acord, però els diferents punt de vista queden sobre la taula. Això mateix és la democràcia participativa que impulsa l'Estatut de Redacció”*.

EL DIRECTOR GENERAL SR. VILLAESCUSA no VA dir la veritat EL 16 DE FEBRER A LES CORTS QUAN VA DIR QUE EL COMITÉ I EL CAP D'INFORMATIUS ES REUNEIXEN SETMANALMENT I ARRIBEN A ACORDS. NI HI HA REUNIONS, NI HI HA ACORDS.

Sabem que el nostre paper no és el de defensar el compliment del conveni col·lectiu que regeix la nostra empresa, que per a això ja tenim un Comitè d'Empresa, però hi ha un aspecte que considerem important i digne de destacar ja que afecta clarament el desenvolupament professional dels membres de la redacció i la seua relació amb els directius.

Ja hem denunciat en diversos apartats d'aquesta *2a Memòria* que la precarització de la redacció, el fet que tres quartes parts dels periodistes que fan els informatius diaris tinguen contractes temporals, busca una major docilitat dels treballadors a l'hora de seleccionar les notícies, plantejar com seran enfocades i, finalment, com seran emeses.

L'ascendent dels directius, inevitablement, resulta major sobre el personal amb contracte en precari que sap que el seu lloc de treball està en constant perill.

Ací és on nosaltres considerem que una cosa que està passant a la redacció amb relació al conveni col·lectiu és important, ja que posa de manifest aquesta debilitat professional en què es troben molts companys.

S'ha amenaçat diversos companys que reclamaven cobrar per conceptes recollits en conveni.

En els últims mesos hem assistit a repetits casos de negativa per part dels principals directius del departament (Pau Pérez Rico, Lluís Motes i Jesús Martínez) a aplicar el conveni en qüestions retributives. S'han negat plus de desplaçaments a periodistes, s'han negat hores extres i quan algun company s'ha atrevit protestar se li ha contestat que o callava o mai més no tornaria a participar en un desplaçament informatiu. Fins i tot s'ha arribat a traslladar fora de determinats programes no diaris a aquelles persones que reclamaven el que, per conveni, els corresponia per haver fet hores de més i s'ha col·locat en el seu lloc professionals amb contractes en precari que no estan en disposició de negar-se a segons què.

Sabem que els companys, per la mateixa situació de debilitat en què es troben, no han denunciat davant el Comitè d'Empresa aquests fets, però sabem també que s'han donat i que continuen donant-se.

La nostra preocupació, i per això ho reflectim ací, és que difícilment es pot esperar que es complisquen les mínimes condicions professionals si s'incompleixen, fins i tot, les laborals.

L'incompliment de la Llei de Creació. El valencià

En aquest apartat ens trobem, de nou, com en el que feia referència a l'Estatut de Redacció. Pràcticament tot el que portem de *2a Memòria* és un constant incompliment de la Llei de Creació de RTVV.

Considerem ja demostrat al llarg d'aquest document que es vulnera dia rere dia l'article 2b) que consagra "la veracitat, la imparcialitat i l'objectivitat de les informacions".

El mateix passa respecte als apartats e) i f) de l'esmentat article que parlen del "respecte al pluralisme".

De tota manera, val la pena afegir ací el poc respecte i la poca consideració que els nostres informatius, i en general els diversos espais eixits del nostre departament, tenen de l'article 2a) de la Llei de Creació, aquell que marca com a principi "la promoció i protecció lingüística de la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana".

Continuem, cosa que ja es va denunciar en la *1a Memòria* del Comité de Redacció, forçant l'idioma per tal de no utilitzar diverses paraules que, encara que no d'una manera escrita i explícita, figuren en una **llista negra** que tot el món coneix i els lingüistes del departament millor que ningú.

És denunciabile, a més, que siga el capritx dels directius del departament el que, lluny de qualsevol criteri mínim acadèmic, marque el que es pot dir i el que no.

Continuem assistint a com determinades paraules s'accepten o no segons opine un directiu o un altre.

Val la pena fer un xicotet llistat de paraules maleïdes i que ens parem en algunes circumstàncies que les rodegem.

Paraules maleï des	
acomiar-se	Obliga a usar el castellanisme <i>despedir-se</i>
atur, assolir, col· ludir, malauradament, malgrat que, mancança, mena, nombre, perjudici, plugim, recerca, romandre, semblar, seure, servei, sota, tenir, venir, vaixell...	No hi ha possibilitat d'usar-les. Sense més explicació. Habitualment són els mateixos directius, començant pel cap d'Informatius, Pau Pérez Rico o el coordinador, Lluís Motes, els que donen les ordres.
avi	Es posa <i>iaio</i> que té caràcter més col· loquial, afectiu.
aleshores, llavors, doncs,...	No hi ha alternativa.
salt de pont	Desautorització d'aquesta forma per part de Lluís Motes, que prefereix <i>pònting</i> , una barreja de valencià i anglés.
prémer	Obligació d'utilitzar <i>apretar</i> que és un castellanisme.
tipus	Només es pot fer servir quan ens referim a <i>tipus d'interés</i> .

nespra

Obligació d'usar la forma incorrecta *nispro*, castellà pur i dur, amb caiguda de vocal posttònica.

Persones com Ximo Genís, Pau Pérez Rico, Lluís Motes, Jesús Martínez o Josep Magraner han adquirit — amb el càrrec— una suposada competència lingüística, i tots ells actuen (o han actuat ja que ara Genís ja no intervé pràcticament) com veritables coordinadors del departament de Lingüistes. Els nostres assessors han de combatre

diàriament arguments tan poc científics com “**si ho deia m'auelo, és correcte**” o “**això ma mare no ho entén**”, “**ho hem de dir com allí ho diuen**”, “**mosatros s'inventem paraules**” o, simplement “**pos no m'agrà**” .

Paraules concretes a banda, hi ha un altre aspecte molt greu quant a la protecció del valencià en els productes del nostre departament d'Informatius, les retransmissions futbolístiques.

Ningú desconeix que les retransmissions dels partits de futbol són els espais de major audiència de la cadena i, per tant, podrien ser una eina clau en la defensa del valencià. Però no hi ha manera. Continuem apostant per fer retransmissions amb un narrador en valencià i un comentarista en castellà que res té a veure amb la nostra comunitat.

Aquesta elecció no només suposa que una part de la retransmissió és en castellà, quan parla el comentarista, sinó que, fins i tot, el locutor ha de passar-se a l'idioma castellà quan es dirigeix al que l'acompanya.

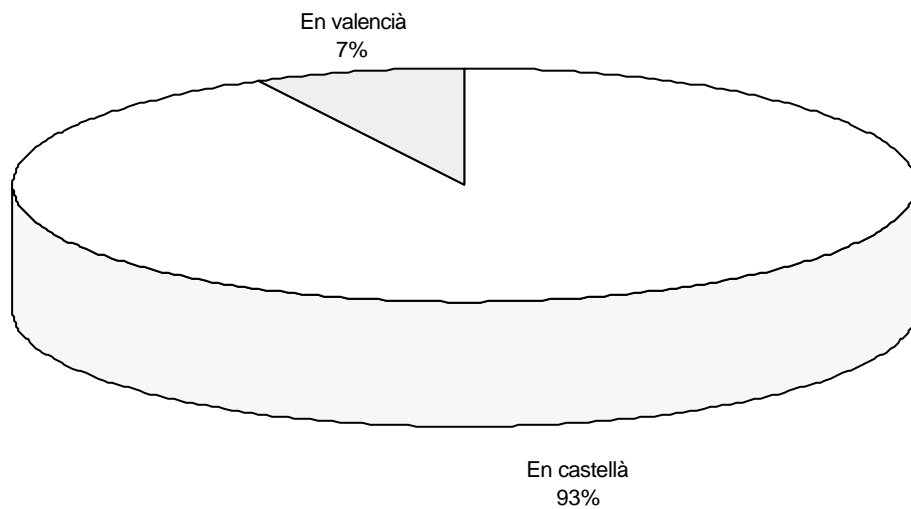
El Comitè de Redacció ha denunciat repetidament aquesta circumstància. En època de Jesús Sánchez Carrascosa com a director de la cadena, el mateix cap de Retransmissions esportives, Miquel Àngel Picornell, ens va dir que era ordre explícita del director que el comentarista fóra castellanoparlant. El que no sabem és de qui és ordre ara que les coses continuen exactament igual, ja que Sánchez Carrascosa ja ha deixat el càrrec.

Una relació de tots els partits de futbol de Primera Divisió oferits per Canal 9 des de l'inici de la Lliga fins al mes de febrer deixa ben a les clares que l'elecció de comentaristes en castellà és norma d'obligat compliment.

1a Jornada	Reial Madrid-At Madrid.....	DI STEFANO
2a	“ Betis-Ath. Bilbao.....	QUINO
3a	“ Barça- Deportivo.....	DAVID VIDAL
4rta	“ València-R. Madrid.....	CAPPA
5ena	“ Ath. Bilbao-R. Societat.....	SATRUSTEGUI
6ena	“ Mallorca-Barça.....	MARCIAL PINA
7ena	“ Saragossa-At. Madrid.....	QUIQUE FLORES
8ena	“ Deportivo-Celta.....	MARTÍN VÁZQUEZ
9ena	“ R.Madrid-Barça.....	QUIQUE FLORES
10ena	“ Racing-R.Madrid.....	QUIQUE SETIÉN
11ena	“ Ath.Bilbao-Barça.....	SARABIA
12ena	“ R.Societat-At.Madrid.....	GARATE
13ena	“ At.Madrid-València.....	QUIQUE FLORES

14ena “	Sporting-Betis.....	QUIQUE HERNÁNDEZ
15ena “	Espanyol-Mallorca.....	SOLSONA
16ena “	Barça-Espanyol.....	ALEXANCO
17ena “	València-Deportivo.....	QUIQUE FLORES
18ena “	Barça-At.Madrid.....	KUBALA
19ena “	Betis-R.Madrid.....	QUINO
20ena “	At.Madrid-R.Madrid.....	GARATE
21ena “	Celta-Espanyol.....	QUIQUE HERNÁNDEZ
22ena “	At.Madrid-Ath.Bilbao.....	CANTATTORE
23ena “	Oviedo-Betis.....	MACEDA
24ena “	R.Societat-Ath.Bilbao.....	GOIKOETXEA
25ena “	Valladolid-Deportivo.....	VORO
26ena “	Tenerife-R.Madrid.....	CANTATTORE
27ena “	Compostel· la-Betis.....	QUINO

Comentaristes dels partits de futbol.

Com es pot veure, la relació és absolutament aclaridora: de 27 comentaristes, només dos, Voro i Solsona, no són castellanoparlants.

Una volta més, la nostra estratègia en l'elecció de comentaristes difereix prou de la que segueixen les altres cadenes autonòmiques amb idioma propi: Televisió de Galícia utilitza comentaristes en gallec; Euskal Telebista, en basc, i Televisió de Catalunya-TV3, en català.

Per a concloure aquest apartat es pot afegir encara un nou greuge a la Llei de Creació pel que fa a la protecció del valencià. Des del passat mes de febrer un programa informatiu de Canal 9 té presentador (o copresentador fix) en castellà. Es tracta de l'espai *Minut a minut*

que compta amb l'exjugador Quique Flores, tot i no parlar valencià, com a presentador habitual juntament amb Paco Lloret. Un nou pas contrari a la Llei.

Incompliment de la normativa sobre publicitat en televisió

És aquest un aspecte en què el Comité de Redacció ha insistit repetidament des que ja fa més d'un any començaren a aparèixer, al final dels informatius, uns rètols sobre la imatge dels presentadors en què figuraven les marques que els vestien.

Com en altres qüestions que ja hem esmentat, les nostres observacions, lluny de ser tingudes en consideració, van servir per a aprofundir en la barreja d'informació i publicitat que criticàvem. No importa que la totalitat dels membres dels diferents equips d'edició i caps de secció del departament i, per tant, la gent que té un determinat plus de responsabilitat i pes en el treball diari, hagen criticat obertament les insercions publicitàries i s'hagen mostrat tan partidaris com el que més de la seua desaparició tal com es presenten ara.

Al final del mes de març, els informatius de Canal 9 porten des de sobreimpressions publicitàries en les mateixes notícies fins anuncis amb la veu del propi periodista. Ho veurem a continuació. El dia que hem utilitzat per a fer el seguiment ha sigut el recent 29 de març. Hem diferenciat dos aspectes, aquella publicitat que té com a suport les mateixes imatges de l'informatiu i la que el talla, la que va a banda.

En la pàgina següent es poden veure les dades:

‘NOTÍCIES 9’ 1a EDICIÓ

	<u>Sobre informació</u>	<u>A banda</u>
Minut	0	Inici.
Minut	16'15	Tall publicitari durada: 4'35
Minut	27'46	Careta publicitat Camp. Conselleria d'Agricultura. 8''
Minut	48'13	Tall publicitari. durada: 3'47.
Minut	83'27	Careta publicitat. Oratge. Caixa Rural. 7''

68

Minut 83'34

2a Memòria de seguiment d'Informatius

Logotip i nom
Caixa Rural
en decorat. 19''

Minut 91'12

Sobreimpressió

vestuari en imatge
dels presentadors 4''

Minut 91'18 Final

'NOTÍCIES' 9 2a EDICIÓ

Sobre informació

A banda

Minut 0 Inici.

Minut 30'59

Careta publicitat
Esports. Cervesa
Mahou. 6''.

Minut 31'31

Sobreimpressió. Cervesa
Mahou damunt notícia.
7''

Minut 43'18

Careta publicitat.
Medi Ambient.
Caja Ahorros del
Mediterráneo.
(CAM) 12''

Minut 43'36

Periodista anuncia
patrocini CAM

Minut 50'21

Careta publicitat.
Oratge. Caixa

Minut	50'27	Logotip i nom Caixa Rural en decorat. 30"
Minut	55'58	Sobreimpressió vestuari en imatge dels presentadors 6"
Final	56'10	Final

Tornant a fer l'exercici de models comparats respecte a les altres cadenes de televisió d'àmbit autonòmic o estatal, públiques o privades, ens trobem que la resta l'única cosa que fa són talls publicitaris (no més d'un, i no totes les cadenes) i microespais patrocinats que porten caretes a banda i que mai no arriben a la sobreimpressió en plena notícia com fem nosaltres.

Canal 9 és l'única televisió d'Espanya que usa les mateixes notícies de l'informatiu com a suport publicitari.

Aquesta barreja de publicitat i informació és una pràctica que degrada el nostre producte i, per tant, a tots els que l'elaborem. Però no només estem davant d'una manera de fer les coses que va contra la més bàsica de les deontologies professionals sinó que també es tracta d'una il·legalitat.

El Comitè de Redacció ja va avisar en la *1a Memòria* que hi ha una directiva europea (89/552/CEE) que assenyala en l'article 10.1 que **“la publicitat haurà de diferenciar-se de la resta del programa gràcies a mitjans òptics o acústics”** i, més avant en l'article 11.1 afegeix que **“la publicitat podrà inserir-se en els programes sempre que no en perjudique la integritat, ni el valor”**. L'article 11.4, referint-se entre altres als programes informatius, estipula que **“quan la publicitat interrompa un programa hauran de passar com a mínim vint minuts entre cada interrupció successiva”**. També prohibeix, en l'article 17.3, el patrocini dels informatius: **“No es podrà patrocinar telediari, ni emissions d'actualitat política”**.

A aquesta normativa podem afegir referents més pròxims i concrets que demostrin que la nostra tenacitat a l'hora de denunciar aquestes pràctiques no és fruit de la crítica per la crítica sinó de l'estesa prevenció que la barreja de publicitat i informació acaba fent impossible la separació dels missatges.

La legislació espanyola (Llei 25/1994, de 12 de juliol) estableix també que (article 12.3) *“la publicitat televisiva haurà d’anar entre els programes. No obstant, la publicitat també podrà inserir-se dins dels programes sempre que no perjudique la seua*

unitat, ni desmeresca el valor o la qualitat i la seua emissió es realitze tenint en compte les mateixes interrupcions naturals del programa”.

I continua (article 13.1) que *“les interrupcions publicitàries successives dins dels programes hauran d’estar separades per un lapse de temps de 20 minuts com a mínim”*.

Més avant (article 15.3) es pot llegir que *“no podran patrocinar-se telediaris”*.

Burjassot, 25 d’abril de 1998.

EL COMITÉ DE REDACCIÓ:

Lluís Rivera Julià Álvaro Cristina Ordaz Imma Juan Jorge Calvete

INDEX:

1. Introducció.
2. La depuració de periodistes.
3. Model informatiu.
4. La política absent.
5. Com són els nostres informatius.
6. Sobre organització.
7. Manipulació i censura informativa.
8. Incompliments de tot tipus.